

Dunántúli Harangszó

A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2018. TAVASZ

Szerkesztői sorok

A 2018-as év első számában sem lehet más a szándékunk és a feladatunk csak az, hogy mindamellett, hogy megmutatjuk a keresztyén felekezetek gondolkozását, teológiáját, mindent a lutheri teológia tükrében tegyük. A történelmi események évfordulói – a Heidelbergi disputa és a Tordai Országgyűlés – különösen is segítenek ebben. Tovább folytatjuk Luther sorozatunkat.

Új rovattal jelentkezünk, mely a jövőben különböző felekezetek reflexióit mutatják meg az egyes számok témáihoz.

Aktuális témáink között az új elnökpüspököt mutatjuk be és a tisztújításról olvashatunk. Hűséges korrektorként, Miklósné Jancsó Hannát ismerhetjük meg az ARC/KÉP-ben és ifjú olvasóinkhoz szólunk a Kisharangszóban.

A böjti elcsendesedés közben már a cél-keresztre figyelünk, hogy elérjük hitünk célját, lelkünk üdvösségét! Ebben tört utat nekünk Krisztus, első zsengeként való feltámadásával. Ezzel kívánunk a jó olvasáson túl, áldott Húsvétot minden olvasónknak!

Koczor György
terjesztési felelős – szerkesztő

MIÉRT KERESITEK A HOLTAK KÖZÖTT AZ ÉLŐT?

A képen látható sírhely állítólag az a sziklába vájt temetkezési hely, ahová nagypénteken a Názáreti Jézus holttestét helyezték. Nem csoda, hogy a Jeruzsálembé érkező zarándokok sokasága látogatja meg. Elgondolkodtató, hogy ez a látnivaló nem valamilyen értékes tárgy vagy ereklye, hanem valaminek, pontosabban valakinek a hült helye. Éppen az az üres sír lett a keresztyén hit örömeinek forrása és alapja, amely Húsvét hajnalán a Jézus holttestét kereső asszonyokban megdöbbenést és félelmet okozott. Az evangélista így tudósít erről: „Amikor emiatt tanácstalanul álltak, íme, két férfi lépett melléjük fénylő ruhában. Az asszonyok megrémültek, és a földre szegezték tekintetüket, de azok így szóltak hozzájuk: Miért keressitek a holtak között az élő? ⁶Nincsen itt, hanem feltámadt. Emlékezzetek vissza: megmondta nektek még Galileában, ⁷hogy az Emberfiának bűnös emberek kezébe kell adatnia és megfeszíttetnie, de a harmadik napon fel kell támadnia.” (Lk 24, 4-7)

Az elmúlt évben, a lutheri reformáció indulásának 500. évfordulóján zarándokok sokasága fordult meg Wittenbergben. Hazánkban is érdekes és tartalmas megemlékezések, kiállítások, ünnepségek, vetélkedők sora vonzotta és mozgatta meg egyházunk népet.

Valóban sok kincsel gazdagodott az európai kultúra a lutheri reformáció következtében. Arról a kincsről viszont, amit Lutherék és az Egyház népe az Isten evangéliumában, Jézus Krisztusban kapott és kap ma is, aránytalanul kevés szó esett. Mint ahogyan arról is keveset hallottunk, hogy Luther és a lutheri reformáció követői a gyakran megemlített bátor kiállítás és helytállás idején is mennyi tépelődést és félelmet éltek át. Az Ige által megvilágosított értelmükkel nem volt könnyű szembeesülniük azzal, hogy koruk egyháza többnyire nem ott kereste az élő, a Föltámadottat, ahol ő valójában jelen van és cselekszik. Kötelezően előírt vallási formákban és gyakorlatokban, amelyekkel az Isten előtti kedvességet szándékoztak elérni, nem volt ott az Egyház Ura. Viszont az igében és a szentségekben nem hiába keresték őt a reformátorok, hiszen Jézus éppen azokban van velünk és köztünk.

Az emberi elme találékonysága ma is szinte kimeríthetetlen fantáziával alkot Isten-pótlékokat és hamis reménysegeket. A lutheri reformáció ajándékának számos nagyon fontos, ámde mulandó örökségének ünneplése közben maradt-e elég figyelmünk, időnk, és főleg igényünk arra, hogy a reformáció által újra magasra emelt örök kincsek-

kel foglalatoskodjunk, és azokban mélyüljünk el? Az elmúlt évben sokan és sokfélet mondtak a reformációval kapcsolatban, igazat is, hamisat is. Az ünnepi év során új ismeretekkel és élményekkel gazdagodtunk. Most viszont, ha eddig nem tettük értékéhez méltón, a lutheri reformáció indulásának 501. évében, az ünnepségek elmúltával ideje sokkal többet beszélnünk arról, akiről reformátoraink is beszéltek. Jézus nélkül a legszebb hagyomány, a legértékesebb örökség is üres, mint a jeruzsálemi sziklásír. Ott keressük hát az Egyház igazi kincsét, Isten Evangéliumát, ahol meg is találjuk, pontosabban akiben, aki által ő ránk talál: a föltámadott és élő Krisztusban.

Kovács László, főszerkesztő

KOVÁCS GÉZA GYÓRI LELKÉSZ 1954-ES VIRÁGVASÁRNAPI IGEHIRDETÉSE

Mert Melkisédek, Sálém királya, a magasságos Isten papja volt az, aki a királyok leveréséből visszatérő Ábrahám elé ment, és megáldotta. Ábrahám pedig tizedet is adott neki mindenből. Melkisédek neve először ezt jelenti: igazság királya, aztán Sálém királya, vagyis békesség királya. Sem apja, sem anyja, sem nemzetsége, sem napjainak kezdete, sem életének vége nincs, mivel pedig hasonló az Isten Fiához, pap marad mindörökké. (Zsid 7,1-3)

Jézus a király. A Jeruzsálembé bevonuló Jézus semmit sem visel magán a világi királyi hatalmi jelvényekből. A teherhordó számár, a megszokott köntös, az egyszerű palmaág nem királyi személyre vall. Pilátus királya a töviskoronával, a bíborköpenyvel és kezében nádszállal csak paródiája a királynak. Mi királyi van rajta ma? Ő Istennek jobbán, emberi szemek előtt eltakarva. Itt a világban trónja nincs. Nem hívják meg a tárgyalóasztalokhoz, ahol a világ nagyjai a népek sorsáról tanácskoznak és döntenek. Ki veszi komolyan a világban Jézus királyságát?

Mégis király. Emberek hódolnak előtte. Még a rajtuk valót is a lábai elé vetik. Olyan hozsannával fogadják, amilyent világi fejedelem a földön még nem kapott. Lábai előtt a fegyverekkel és hadsereggel legyőzhetetlen hatalmasságok, a betegségek, emberi életünk szóval kifejezhetetlen és felsorolhatatlan nyomorúsága, a bűn és a halál. Rabságból szabadult lelkek, gyógyultak, megvigasztaltak, bűntől megváltottak, halálból visszahozottak ülnek győzelmüket a szabadító királlyal. A megváltottak hatalmas Ura ő.

Jézus a főpap. Mint király nem harccal, háborúval, korszakalkotó programmal uralkodik és hódítja meg a lelkeket. Főpapi szolgálatával, Isten országa evangéliumával, szeretetével és kegyelmével, amint könyörül vergődő, szenvedő embereken, szótlán szenvedésével, kiontott drága és szent vérével, kereszten függő halott testével, ezzel a nagy, egyszer s mindenkorra szóló engesztelő áldozatával építi országát a földön. Csak azoknak királya ma még, akiknek egyben főpapja is. Mint főpap akar király lenni ennek a világnak. Sohasem szólhatunk hát királyságáról úgy, hogy ne papi szolgálatáról beszéljünk.

Az igazság királya. Közéleben nincs maradása hazugságnak, világosságot és nyíltságot nem bíró rejtett dolgoknak. Ahova lép, pusztulni kell a bűnnek, megmozdul a lelkiismeret, megelevenednek elfelejtett és eltemetett bűnök, gyötörni kezdenek soha komolyan nem vett „ártatlan bűnök”, fájni kezd az eltékozolt élet, örömeik, amelyek olyan édesek voltak, kibírhatatlanul keserűvé válnak. Ahova lép, megerednek a bűnbánat keservei, péteri könnyei.

A kegyelemből való igazság királya. Szolgálatának lényege és célja nem az, hogy érvényt szerezzen a törvény igazságának, tehát vádoljon, ítéljen, büntessen – majd ennek is meglesz az ideje. Azért jött, hogy szerencsétlen bűnösökön könyörüljön, védelmüket vállalja az Atya és a világ előtt, magára vállalja a bűnt, kegyelmet és bocsánatot hirdessen a bíró nevében, hiszen teljes jogú felhatalmazása van erre. Nem szolgáltatja az igazságot, hanem kegyelemből ajándékozza a benne hívőknek.

Békesség királya. Közéleben nincs maradása a békétlenségnek. Nincs békétlenség Isten szívében, akit pedig éppen eléggé háborít minden bűn. Engesztelő szent áldozatával Istennek ezt a bűn miatt háborgó haragját csendesítette le. Jézus éppen azt a világot megörvendeztető örömezenetet hozza: Isten haragja miatt egyetlen bűnös se nyugtalankodjék, aki engesztelő vére alatt van. A Jézus Istene a békesség Istene. Nincs békétlenség az emberi szívekben sem. Az ellen, ami bennünket nyugtalanít, a bűn vagy annak következménye, félelem, gond, aggodalom vagy bármiféle nyomorúság, nála és benne védelmet találunk. Ha nem így lenne, nem hívná a megfáradtakat és megterhelteket olyan megindító szavakkal: „Jöjjetek énhozzám... és nyugalmat találtok a ti lelketeknek.” Akik szabadító kezébe kerültek, kezdve az öreg Simeontól a kereszttárs latorig, mind békességgel távoztak tőle. Még az üdvösség miatt sem kell nyugtalankodnia annak, aki az ő kezébe került. A világban is leomlanak a békétlenséget szító ellentétek. A válaszfalakat lerontja, a feszültségeket levezeti, a szakadékokat áthidalja.

Népe is a békesség népe. Fiai a békesség fiai. Egyetlen közéleben élő léleknek sincs nyugta, míg békessége nincs Istennel és emberekkel, míg békessége nincs bent, mélyen.

A békesség királya nemcsak hirdeti a békességet és nemcsak utat mutat a békességre. Áldott papi szolgálatával szerzi és a benne levő lélek és enyészhetetlen élet ereje szerint munkálja bennünk a békességet. A hívő ember legbiztosabb ismertetője a Krisztusban nyert békesség. Akinek valóban békessége van, annak a megtérése nem illúzió. Ott azért van békesség, mert a békesség királya munkálkodott. Nemcsak királya, hanem papja is a békességnek. Ezért általa békességünk van.

Az igazságnak és békességnek királya és papja azért jött, hogy igazságot és békességet adjon a világnak. Az igazságot és békességet nyert egyház ennek tudatában csak virágvasárnapi keresztyénség tud lenni, aki kitörő örömmel és hozsannával ünnepli az igazság és békesség királyát. De ugyanakkor magáévá téve az igazság és békesség királyának igazság- és békességszolgálatát, Jézus Krisztusnak munkatársává lesz. Jézus Krisztus munkatársaként pedig nemcsak „kell” az egyháznak igazság- és békességszolgálatot végezni, hanem azonosítva magát Ura akaratával, örömmel és teljes belevetéssel az igazság és békesség szolgája lesz.

MÁRCIUS

„Elvégeztetett!” (Jn 19,30)

A János írása szerinti evangéliumban az evangélista ezt a rövid kijelentő mondatot Jézusnak a kereszten elhangzó utolsó mondataként jegyezte föl. Bár a Messiás halálának kinkeserves pillanataiban hangzott el, ez mégsem azt jelenti, hogy immár mindennek vége, innen már nincs tovább. Jézus utolsó mondata több értelemben is erősíti, bátorítja és korigálja is az Egyház népének hitét, és természetesen személyesen a mi hitünket is.

Először is örömmel valljuk, hogy nem maradt torzó Jézus küldetése, hiszen mindazt teljesen elvégezte a megváltás misztériumában, amiért az Atya őt a Földre küldte.

Másrészt – az eredeti görög nyelvű szó ezt is jelenti – célhoz ért, elérte célját a megváltó kereszthalálban Isten Fia. Az ő célja, szívügye pedig nem kevesebb, mint a mi örök életünk, üdvösségünk. Egyszerűen fogalmazva az, hogy végre bizodalmas hittel részesülhessünk a vele való közösség áldásaiból. Ezt szerezte meg nekünk a bűn és a halál fölött aratott győzelmével a kereszten.

Harmadsorban pedig egyértelmű utalást kapunk arra, hogy hitünk hamis irányba tévedésének veszélye nélkül sem megcsonkítani, sem kibővíteni nem szabad az apostoli hagyományt, tehát azt, amit és ahogyan az evangélisták írásban ránk hagytak.

Jézus kijelentett, kinyilatkoztatott. Annak feltétele pedig, hogy szava és kereszthalála ránk nézve is érvényes, nem mibennünk, életünkben, jöcselekedeteinkben található, hanem egyedül az Isten irgalmas szeretetében, egészen pontosan Krisztusban. Bátran vegyük hát komolyan Jézus kijelentő mondatait, így ezt az utolsó, rövid tömondatot is: Elvégeztetett!

Kovács László

ÁPRILIS

„Jézus erre ismét ezt mondta nekik: Békesség Néktek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket.” (Jn 20,21)

Jézus megjelenik a tanítványoknak. Ismét és újra. És a legfontosabbal kezdi. Legyen békesség! Köztetek, bennetek, veletek és általatok. Mert a békesség teljes és kihát mindenre. Érezhető és tapintható. Békesség néktek. Aztán folytatja.

Elküldelek titeket, ahogyan engem is elküldött az Atya. Küldetésünk van! Ez nekem azt is üzeni, hogy ránk meri bízni Jézus a fontos dolgokat, mert bízunk bennünk, és tudja, hogy képesek vagyunk rá. Másfelől ebben a küldetésben benne van, hogy ez a küldetés nem gyaloggalopp. És ez nem azt jelenti, hogy nekünk kell megváltani a világot, mert azt Jézus már megtette. Sokkal inkább azt, hogy ebben a földi életben benne van, része a szenvedés és része a győzelem. A győzelem, ami legyőzte a világot, a mi hitünk. Hogy hisszük és hihetjük, hogy a földi, szenvedős élet közepette is győz az élet.

Jézus azután mondja ezt, hogy feltámadt. Nem a levegőbe beszél, nem csak beszél, hanem az ember elé is éli az életet és megtartja. Ezzel a békeséggel lehetünk itt az életben. Ezért más már ez a béke, mint amit az emberek tudnak adni. Nem csak azért más ez, mert Jézus mondja, hanem azért is, mert ebben a –Békesség Néktek – ben benne van az is, hogy a halál és a fájdalom, még ha jelen is van az életünkben, legyőzött.

Küldetésünk van! Ahogy az Ögörögben az angelos-angyal szó, egyben jelenti azt is, hogy küldött. Akinek van küldetése, az angyal. Aki tud találkozni a küldetésével, angyallá válik. És Jézus küld minket, angyallá tesz minket, bármennyire furcsa is ez. De Jézus megteheti, hogy minket, csonkabonka embereket küldetéssel ruház fel. Ránk meri bízni az üzenetet, mert tudja, hogy velünk is célba érhet az.

Van küldetésed? Érzed, hogy elküldött Jézus? Hiszed, hogy elküldött Jézus? Hallod, érzed, hogy Békét ad? Mást, mint a földi béke, nem valami szupermosolyt ígér, hogy semmi rossz nem történik, hanem benső, mélyen lévő békét, ami akkor is ott van bennünk, ha nincs béke.

Jézus, ismét, ma is megjelenik és elhív és elküld, és a szívünkig kiáltja! Békesség Néked!

Kadlecik Zoltán

MÁJUS

A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés. (Zsid 11,1)

Mindenkinek hinnie kell valamiben. Én például azt hiszem, iszom még egy pohárral- mondja az ősi kocsmai vicc. A tény, hogy ez az elmésség fennmaradt, jelzi, hogy baj van a fogalmainkkal, keverjük a szavak jelentését. Ideje lenne újra tisztázni, mi mit jelent! Például a hit szó.

Sokak szerint bizonytalanságot. Azt, amit annak ellenére fogadok el, hogy nincs rá tudományos bizonyíték, amiről csak sejtésem lehet, nem tudásom - a hit alap nélküli tudás. Csakhogy amikor azt mondom, hiszek a feleségemben, az nem azt jelenti, hogy létezését igaznak ismerem el anélkül, hogy bizonyíték lenne rá. Az, hogy hiszek benne, azt jelenti, hogy biztosan tudom, rá mindig számíthatok, ő elfogad, bár ismeri gyengeségeimet, és ehhez a bizalomhoz nincs szükségem matematikai levezetésre, bizonyítékokra. A hit nem a tudás alacsonyabb szintje, hanem egészen más világ.

Amikor azt mondom, hiszek, vagy azt, azt hiszem - akkor valójában egymás ellentéteiről beszélek. Ha csak azt hiszem, akkor az, amiről beszélek, nem fontos nekem, akár meg is lennék nélküle. Jó, ha van, de végül is mindegy. Amiben hiszek, az létem középpontjában van, magamat sem tudom nélküle elhelyezni a világban.

És éppen mert a középpontban van, a felszínen nem látszik- láthatatlan, mint egy dobogó szív, amely a mellkas mélyén dolgozik. Pál maga is azt írja: a hit a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.

Hogy ez könnyebb út lenne? Nem hinném. Mert - bár sokan azt hiszik - nem jár agy mosással: miközben hiszek, bízom benne, közben tudok láthatatlanságáról, bizonyíthatatlanságáról is. Nem vagyok vakbuzgó, nem azért hiszek, mert nem nézek szembe a bizonytalansággal, hanem épp ellenkezőleg, annak a tudását is felvállalom, hogy nincs az a matematikai formula, amely hitemet igazolja - és én mégis vállalom ezt a feszültséget.

Istenből is ilyen keveset látunk - egy jászolban fekvő gyermeket, egy kereszten szenvedő férfit -, ő is „láthatatlanná” tette önmagát. Mégis: mi erre a láthatatlanra építjük életünket. És ez a hit.

Hegedüs Attila

Heidelbergi tézisek – 1518

Luther tanításával általában kétféleképpen szoktunk visszaélni. Az egyik, hogy etalonnak tekintjük, merev következetességgel képviseljük, és mindenközben észre sem vesszük, hogy épp e nagy buzgósággal fordulunk szembe

vele. A másik, amikor a reformátor tanítását semmibe vesszük, elfelejtjük és elfelejtetjük, helyébe pedig az utóbbi 100-150 év mindent megkérdőjelező és ízekre szedő tanítását állítjuk. Nagy itt az összevisszaság a fejekben és a szívekben. Ideje volna hát rendet rakni! A „rendezőelv” azonban, ha lehet, ne maga a rendtelenség legyen, mert akkor semmit sem kell tennünk. Aki viszont magát evangélikusnak tartja, és ennek vagy annak a dolognak a jó helyét próbálja megtalálni, nagyon figyeljen az 500 évvel ezelőtti történetekre. 2018-ban ugyanis legalább annyira indokolt volna „Reformáció 500”-at ünnepelni, mint ahogyan tavaly tettük: 1518 tavaszán láttak napvilágot a heidelbergi disputáció híres tételei, amelyekben Luther meghirdette a kereszt teológiáját. Nem is csak meghirdette, hanem maga is haláláig a kereszt teológusa volt, aki Pállal együtt vallotta: „Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve...” (Gal 2,20)

A célunk ezért nekünk sem lehet más: nem egyszerűen a kereszt teológiáját hirdetni, hanem a kereszt teológusává válni. A kereszt ugyanis bevon minket saját történetébe, és ezáltal a mi történetünké válik. Csak így láthatjuk meg a valóságot önmagunk elveszett voltáról, és arról, hogy mit tett értünk a mindenható és irgalmas Isten. A heidelbergi disputáció egy hatalmas

boltív, amelynek két tartópillére van. Az egyik így hangzik: „Isten törvénye, noha az életéről szóló legüdvösebb tanítás, mégsem tudja az embert igazságra jutásában támogatni, hanem inkább akadályozza őt” (1. tétel). A másik pedig ekképp: „Isten szeretete nem megtalálja, hanem megteremti, ami méltó az Ő szeretetére” (28. tétel). A vitairat tehát Isten törvényétől jut el Isten szeretetéig. Ez az út pedig Krisztus keresztségén át vezet. Ezért tanítja nekünk Luther, hogy „egyedül a kereszt legyen a mi teológiánk.”

Az első 12 tétel az ember cselekedeteiről szól. **Félni vagy nem félni** – ez itt a kérdés! A helyes válasz természetesen: félni. Istent félnünk

és szeretnünk kell! Szeretve félnünk és félve szeretnünk. A nem féltő magabiztosság éppen olyan mótely, mint a megfélemlítés eszköztét bevető elbizonytalanítás. Az egészséges istenfélelem megszületéséhez két dolgot kell állandóan a szemünk előtt tartanunk. Az egyik, hogy valójában mennyit ér a mi cselekedetünk az Isten cselekedetéhez képest, amint imádságunkban is mondjuk: „Uram, a te szereteted fényénél látom, hogy mennyire szegény vagyok szeretetben.” Ebben a stílusban kellene cselekedeteinkről is beszélni. A másik: ne arra figyeljünk, hogy magunk vagy mások szerint milyenek cselekedeteink, hanem hogy Isten igéje mit mond róluk. Aki így tesz, soha nem esik az önelégültség vermébe.

A 13-18. tételek témája az emberi akarat. **Megalázkodni vagy nem megalázkodni** – ez itt a kérdés! A helyes válasz természetesen: megalázkodni. Ami nem tévesztendő össze az alázatoskodással. Az őszinte alázathoz szintén két dolgot kell meglátnunk. Az egyik, hogy akaratunk által csak a rosszra vagyunk képesek. „Az ember szívének szándéka és gondolata szün-

telenül csak gonosz” (1Móz 6,5). A másik ebből következik: „jóra nincs bennünk tehetség, erőnk hiába fárad.” Ez a „rossz tanuló felel” tipikus esete. A tanár tudja, hogy nem tudom. Ha nem segít rajtam, akkor elégtelennel kell a helyemre mennem. Próbálkozással, erőlködéssel inkább csak rontok a helyzetemen. Ha azonban Isten uralkodik bennünk, akkor akarunk a „Szentlélek gyengéd tüztől szítva” szívesen engedelmeskedik neki, éspedig nem kényszerből, hanem örömmel.

A 19-24. tételek a kereszt teológusáról szólnak. **Kereszttel vagy kereszt nélkül** – ez itt a kérdés. A válasz természetesen: kereszttel. Kereszttel a Krisztusban. Tehát a bolondságnak látszó bölcsességgel és nem a bölcsességek bolondságával. A kereszt teológusa eljutott már arra a pontra, ahol semmit nem lehet tenni és akarni. Itt már csak a fülünk segíthet a tájékozódásban. Ha halod az újjászületés fürdőjének csobogását, a Lélek szelének sebesen zúgó lüktetését, jó helyen állsz. A törvény és az evangélium határán! Ott, ahol Mózes még kerget, de egyúttal ott, ahol a Krisztus már vár. A Mózes

„lágyító” és Krisztust mellőző „adalékanyagaidat” itt dobd a kukába!

Végül a 25-28. tételek témája Isten munkája. **Hinni vagy tenni** – ez itt a kérdés. A helyes válasz természetesen: hinni. Hinni nemcsak úgy általában, hanem Isten legtökéletesebb munkájában: a Krisztusban. Mert Ő cselekszik, nem te. Ő szeret, nem te. Ő tetszik az Istennek, nem te. Az igaz hitnek két alapvető ismérve van: Krisztusra tekint, és Krisztus munkálkodik benne...

Weltler Gábor

„...VALLÁSÁÉRT SENKIT NE SZIDALMAZZANAK...”

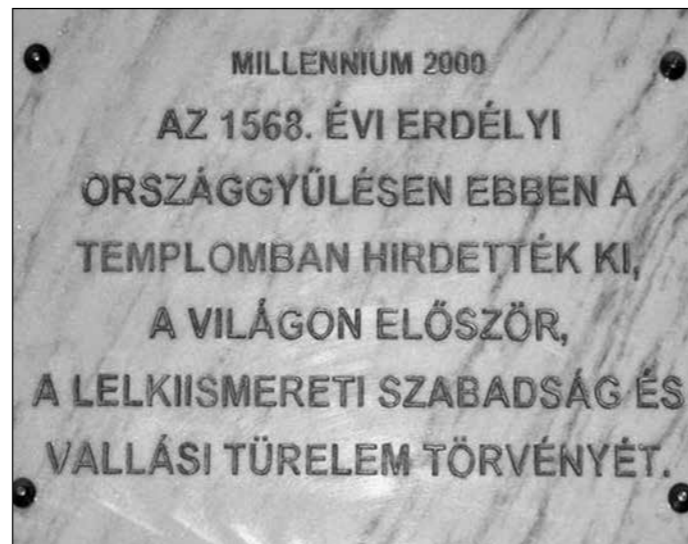

Új kezdeményezésként hangzott el az esztendő első napjaiban – ugyanakkor lapzártánkorkor más konkrétumot még nem tudhatunk –, hogy január 13-a, az 1568-as tordai országgyűlés befejezésének évfordulója legyen eszentül a vallásszabadság ünnepe. 1568 januárjában a János Zsigmond fejedelem vezette Erdély rendjei olyan törvényt fogadtak el a vallási sokszínűség szabályozásának tekintetében, amely elsőként teremtett legalábbis részleges békét a különböző felekezetek, jelesül a lutheránus, református és római katolikus egyház, illetve az egyre inkább terjedő, az uralkodót is maga mellé állító, Dávid Ferenc által alapított unitárius vallás között. Az országgyűlési határozat kimondta: „A prédikátorok minden helyen hirdessék az evangéliumot, mindenki az ő értelme szerint; és a közösség ha elfogadja, jó, ha nem, pedig senkit ne kényszerítsenek arra, amit lelke el nem fogad; de mindenki olyan prédikátort tarthasson, amelyik neki tetszik. Ezért senki az előljárók közül, se mások a prédikátorokat ne bántsák, a vallásáért senkit ne szidalmazzanak, az előbbi szabályok szerint. Nem engedik meg senkinek, hogy a tanításért bárkit is büntessenek vagy fenyegetsenek; mert a hit Isten ajándéka, ez hallásból van, a hallás pedig Isten Igéje által.”

Fontos leszögezni, hogy ez a lépés nem jelentett a szó modern értelmében vett vallás- és lelkiismereti szabadságot, sokkal inkább a római katolikus felekezetet több éve sújtó, gyakran véres üldözésnek igyekezett gátat szabni. (Húsz évvel később Báthory Zsigmond fejedelem még mindig csak külön országgyűlési engedéllyel gyakorolhatta római katolikus hitét, unitárius és református tanácsadóinak folyamatos gyanakvása mellett!) Mégis nagyobb stabilitást adott, mint a meglehetősen törékenynek bizonyult, a franciaországi reformátusok és katolikusok közti véres háborút egy időre megállító nantes-i ediktum 1598-ban, vagy akár II. József türelmi rendelete 1781-ben, amely helyenként megalázó feltételekkel bár, de részleges vallásszabadságot adott az evangélikus és református felekezetnek, közben azonban elfogadhatatlan mértékben vonta állami szabályozás alá a katolikus felekezetet, egészen addig, hogy több szerzetesrendet egyszerűen feloszlott. A többé-kevésbé betartott tordai döntés ezeknek fényében valóban szabadságot jelentett.

Ráadásul vannak máig ható tanulságai is. Az egyik ilyen, hogy a vallásszabadságot nem mértéktelenül és korlátlanul terjesztette ki. Noha szabad folyást engedett annak az unitárius közösségnek, amelynek tanítását az egyház valamennyi felekezete – joggal – elfogadhatatlannak tartotta, ennél szélsőségesebb mozgalmaknak (szombatosok, újrakeresztelők) már nem adott teret. Erdély így nem válhatott egy olyasféle kontroll nélküli vallási sokszínűség áldozatává, mint amilyent a modern liberalizmus teremtett a közelmúltban hazánkban is, amikor éveken át bármilyen közösséget egyházként lehetett bejegyezni, az egyházi lét valamennyi előnyével, többtjogosultságával együtt, nyakunkra hozva a szabadságnak nevezett káoszt, és lehetőséget nyitva számos visszaélésre.

Érdeemes arra is rávilágítanunk, hogy a XVI. században az állam a közjó érdekében fontosnak tartotta a vallások egymással való megbékélését. A világi felsőbbségnek természetesen nem feladata teológiai szempontok mérlegelése, annak eldöntése, hogy egyik vagy másik vallásfelekezet tiszta tanítást vagy eretnokséget képvisel-e. Az viszont nagyon is, hogy a hitből fakadó, az egyház által képviselt erkölcsi-séget a világi jogrend alapjaként komolyan vegye. (Szigorúan ebből a szempontból valóban megfelelő partnernek

bizonyult az unitárius felekezet, még ha tanításuk hitbeli alapjai erősen vitathatók is!) Erkölcsi alap nélkül lehetetlen jól kormányozható társadalmat kialakítani.

Végezetül: nagy lehetőség az államilag garantált vallásszabadság, de az egyház számára talán ennél is fontosabb az ökumené, a Krisztus-hívők egységének megélése. A tordai döntésben talán ennek a csírája is ott lapult, még ha azon az áron is, hogy az unitárius vallás is bevett felekezetté vált. Mai értelemben vett ökumenéről természetesen nem beszélhetünk ebben a korban, de arról igen, hogy egy országban – legalábbis helyel-közzel – megszűnt a vallásháború, és elvben ki lett mondva a felekezetek egyenjogúsága. Így e felekezetek papjai és hívei kénytelenek voltak megtanulni egymás elfogadását, és gyakorolni a békés egymás mellett élést.

Tubán József

MAGÁNGYÓNÁS LUTHERÁNUS TEMPLOMBAN – IGEN!

A középkori egyház a keresztség és az úrvacsora mellett egyéb egyházi cselekményeket is a szentség névvel illetett. Ezek közé tartozott a gyónás is, amelynek fontosságát Luther sohasem tagadta, noha egy idő után azt vallotta, hogy valójában nem szentség, mint-hogy ez esetben nem társul az ígéhez semmilyen látható jel. A Schmalkaldeni cikkekben – egyházunk egyik hitvallási iratában! – így beszélt erről: „A feloldozás, vagyis a kulcsok hatalma szintén segít és vigasztal a bűnnel és rossz lelkiismerettel szemben, mert így rendelte Krisztus az evangéliumban. (...) Minthogy az *absolutio privata* (személyes feloldozás) a kulcsok szolgálatából ered, nem szabad megvetnünk, hanem nagyra kell tartanunk és meg kell becsülnünk, mint a keresztyén egyház minden más szolgálatát.”

Félreértés ne essék: itt a gyóntatószékben végzett, a lelkéssel négy szemközt történő magángyónásról – *absolutio privata* – van szó, nem pedig arról a közösségi bűnbánatról, amely napjainkban az istentiszteleteinken történik! A jelenlegi hazai valóság ugyanis az, hogy míg az utóbbit magától értődően gyakoroljuk, az előbbit – tehát a Luther által elfogadott, ajánlott és gyakorolt, hagyományos és el nem vetett, habár szentségnek nem tekintett – formát idegennek, „katolikusnak” érezzük, ráadásul ezt a helyzetet Lutherre hivatkozva tekintjük természetesen.

Mit változtatott Luther a korabeli gyónási gyakorlaton? A leghangsúlyo-

sabb változtatás – de semmiképpen sem újítás! – az volt, hogy eltörölte a gyónáshoz kapcsolódó emberi feltételeket, mindenekelőtt az úgynevezett elégtételt. A korabeli gyakorlat ugyanis bizonytalanná tette magát a feloldozást, annak érvényességét a feloldozás után kiszabott elégtétel teljesítéséhez kötve. Ez lehetett megfelelő számú imádságnak az elmondása, de akár egy zárandoklat elvégzése, sőt pénzbeli adomány is. Luther szerint azonban nem ez jelenti a gyónás, illetve a feloldozás érvényességét, hanem Isten ígéje. 1519-ben egy ígehirdetésében ezt mondta: „Bár a töredelmet és jó cselekedeteket nem szabad elhagyni, de ezekre semmiképpen sem lehet építeni, hanem egyedül Krisztusnak arra a bizonyos ígéjére, amely biztosít arról, hogy ha a pap feloldoz, akkor fel is vagy oldva.”

Luther nem tartotta szükségesnek, illetve az érvényesség feltételül sem szabta azt, hogy a gyónó tételiesen sorolja fel valamennyi bűnét. Hiszen azokat mi magunk sem ismerjük teljes mértékben: ismeri viszont a mindenható Isten! Ez az érvelés köszön vissza az Ágostai hitvallásban, miszerint „a lelkiismeret nem kell megterhelni valamennyi vétek felsorolásának a gondjával, mivel lehetetlen is minden vétket felsorolni”.

Miért érdemes napjainkban is ragaszkodnia az egyháznak a személyes gyónáshoz? Mindenekelőtt azért, mert terjedőben van az a szemlélet, amely nem tekinti valóságosnak Isten haragját, ítéletét, és ezt a kérdést sommásan azzal intézi el, hogy Isten úgymint mindenkinek megbocsát. Ez pedig feloldhatatlan el-lentétben van a Szentírás tanúságtételével. Másrészt a személyes gyónást hajlamosak vagyunk összetéveszteni a mentálhigiénés lelkigondozással, pedig abban éppenséggel nem az Isten előtti megállásra – azaz az ő kegyelmére –, hanem az embernek önmaga el-

fogadását célzó belső harmóniájára helyeződik a fő hangsúly. Még ha a mentálhigiénés lelkigondozó lelkész is, egy ilyen beszélgetés sohasem válthatja ki azt, hogy a bűneinket odahelyezzük irgalmas Urunk kezébe!

Hogy a személyes gyónás sajnálatos módon kikerült az evangélikus tradícióból, annak oka nem Luther tanításában keresendő, hanem egy későbbi, eltorzult, a lutheri tanítást megmásító szemléletben. Kár volna az ötszázadik évfordulót követően ezt a hibás gyakorlatot tovább folytatni! Merjük szívből és önként odavinni bűnös életünket az irgalmas Isten színe elé. A sokak által talán nem kellőképpen ismert Nagy kátéban – egyházunknak egy másik hitvallási iratában! – Luther erre biztatja az övéit: „Azt tanítjuk tehát, hogy kitűnő, gyönyörű és vigasztaló dolog a

gyónás, és arra intünk mindenkit, hogy ne vesse meg ezt a drága kincset, hiszen nagy a mi nyomorúságunk. Ha keresztyén vagy, soha semmiben sem szorulsz arra, hogy kényszerítselek, vagy a pápa parancsoljon, hanem magad kényszerít magadat, és arra kérsz, hogy részesítsenek benne. Ha pedig megveted, és büszkén élsz gyónás nélkül, akkor azt a következtetést vonjuk le, hogy nem vagy keresztyén, és az oltáriszentséget sem élvezheted. Mert megveted azt, amit keresztyénnek nem szabad megvetnie, s azt éred el ezzel, hogy nem kapsz bűnbocsánatot.” **Tubán József**

A gyónás az a hely, ahol ismételtén megtapasztaljuk az evangélium üdőségét, és ahol újjászülethetünk. Ott tanulunk megszabadulni a lelkiismeret furdalástól, mint ahogy egy gyermek továbbfűj egy lehulló őszi falevelet. Boldogságot találunk Istenben, kivilágosodik a tökéletes öröm hajnalpírja Krisztusban.

Roger Schütz testvér

Kerületi közgyűlés Nyugaton

A reformáció emlékévről szóló beszámoló mellett támogatási kérelmek, jogi kérdések, és a jövő évre tervezett programok kerültek terítékre a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület 2017. november 17-én, pénteken Győrben tartott közgyűlésén.

Adámi Mária püspöki asszisztens rövid áhítatát követően Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő megnyitotta az ülést. Majd elnöktársával, Szemerei János püspökkel mindketten beszámoltak a tavaszi közgyűlés óta eltelt időszakról, kiemelve a kerület által szervezett, a reformációi emlékévhöz kapcsolódó programokat. Ezek között – a Sárváron tartott missziói nap (vasi hálaadó nap) mellett – elsősorban a gyülekezeteknek ajándékozott emlékfák elültetését említették, valamint az „Útközben a reformáció” című fórumbeszélgetés-sorozatát, amely minden egyházmegyét megmozgatott.

Ezután a jelenlévő esperesek ismertették a közgyűlés tagjaival az egyházmegyékben lezajlott, a reformáció jubileumához kötődő eseményeket. Általánosságban véve minden egyházközség és minden egyházmegye igyekezett valamilyen különleges alkalommal hozzájárulni a megemlékezéshez. Több helyen emlékművet, szobrot avattak, könyveket adtak ki, harangot, illetve

keresztelőkutat szenteltek, csendesnapot, előadásokat, konferenciát, koncerteket tartottak, vagy kiállítást állítottak össze.

Ezt követően Szemerei János püspök adott tájékoztatást az egyházkerületi pénzügyi keret aktuális helyzetéről, majd rátért a gyülekezetektől beérkezett támogatási kérelmekre. A közgyűlés az ágfalvi és az ecsenyi közösségnek is megszavazott egy-egy millió forintot a templomfelújításuk befejezésére.

A következőkben a 2018. évben esedékes általános tisztújítás menetrendjének megtárgyalása került sorra. Kissné Kárász Rózsa, a kerületi jelölőbizottság elnöke összefoglalta az ezzel kapcsolatos törvényi szabályozást, és felhívta a figyelmet az egyes jelölési és választási feladatok határidejére. Az elnök asszony külön kiemelte: **a gyülekezeti tisztviselők megválasztásának határideje 2018. március 30. lesz.** Javasolta, hogy a lelkészek időben kérjék fel a jelölőbizottságokat, hogy kezdjék el az előkészítő munkát.

Ezek után a jövő évi kerületi programterv összeállítása következett. Szemerei

János püspök arról is tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a burgenlandi evangélikus szuperintendenciával egyeztetve sikerült kijelölni a következő artikuláris találkozó időpontját, amelyet 2019-ben, Nemeskúren szeretnének tartani, ismét kétnyelvű alkalomként.

Utolsó előtti napirendi pontként dr. Sólyom Tibor közgyűlési póttag hozzászólása hangzott el. A zsinati jelölőbizottság tagja ismertette a jelenlévőkkel a gyülekezetek önálló jogi személyiségét érintő zsinati javaslatot, amely a hallgatóság körében elég vegyes fogadtatásra talált. Az ezzel kapcsolatos parázs vita során kiderült, hogy a javaslat többek véleménye szerint még javításra, finomításra szorul.

Majd Mészáros Tamás lezárta a tanácskozást, és a közgyűlési tagok vacsora közben folytathatták tovább az eszmecsereit.

Ökumenikus imahét a Dunántúlon

Több helyszínre is ellátogatott egyházkerületünk püspöke, Szemerei János az idei ökumenikus imanyolcad során. Január 21-én, vasárnap a veszprémi Szent Mihály-székesegyházban prédikált, január 22-én, hétfőn pedig részt vett az imahét győri megnyitóján a Nagyboldogasszony-székesegyházban. Január 24-én, szerdán az esztergomi református templomban szolgált Steinbach József dunántúli református püspökkel, Kocsis Fülöp görögkatolikus érsek-metropolitával és dr. Cserháti Ferenc római katolikus segédpüspökkel együtt. Csütörtökön, január 25-én dr. Székely János megyéspüspök meghívására a szombathelyi Sárós Boldogasszony-székesegyházban tartott alkalom egyik igehirdetője volt, Steinbach József református püspök és Papp János, a Magyarországi Baptista Egyház elnöke mellett. Szemerei János január 26-án, pénteken a székesfehérvár-öreghegyi katolikus templomban, végül január 27-án, szombaton a kaposvári Szent Margit-templomban prédikált, és együtt imádkozott a testvéregyházak képviselőivel.

A SZERETET PARANCSA – VENDÉGVÁRÁS A SZÉLRÓZSÁN

„Támogassátok a szenteket szükségleteikben; gyakoroljátok a vendégszeretetet!” (Róm 12,13)

„Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak azzal, hogy egymást szeretitek, mert aki felebarátját szereti, teljesítette a törvényt.” (Róm 13,8)

Vendégeket, barátokat, szeretteinket várni mindig öröm és felelősség is egyben. Nagyszerű időszak az ember életében a vendéglátásra való felkészülés, hisz tele van tervezéssel, gondossággal, hálás feladatokkal, szeretettel és örömteli percekkel. Vendéglátás és vendéglátás között is vannak különbségek, mivel annyira sokszínű a világunk, oly sok lehetőségünk van nyitottnak lenni a jóra és jót cselekedni a másik javára, önzetlenül. Egy dologban azonban mégis közös nevezőre lehet hozni a vendégséggel, vendéglátással kapcsolatos színes palettát: ez nem más, mint a SZERETET!

Ezen krisztusi iránymutatás mentén készül a szervezőkkel együtt a büki evangélikus gyülekezet a 2018. évi Szélrózsza Országos Evangélikus Ifjúsági Találkozóra. A rendezvény nagy jelentőséggel bír, mivel itt nem csupán vendéglátásról, vendégek fogadásáról van szó. A rendezvénynek és előkészületének többtartalmú abban rejlik, hogy a Bükön töltött napok alatt olyan lelkiekben gazdag programokkal és színvonalas eseményekkel kívánunk készülni, amelyeket vendégeink igazi útravalóként vihetnek magukkal, hogy a Szélrózsát követő napokban, hetekben, hónapokban is töltsék tudjuk a „jézusi találkozásokról”. Ebben a gondolatban lehet talán a legjobban megragadni a gyülekezeti és szervezői előkészületek mibenlétét, mivel a fizikai táplálék

kívül fontos sarokpontja a rendezvénynek a lelki táplálékban való bővelkedés.

Ez a felelősségteljes feladat számos önkéntes munkáját igényli. Az előkészületek már 2017 elején elkezdődtek, és azóta is egy előre meghatározott ütemterv szerint haladnak. Hónapról hónapra rajzolódik ki a rendezvény keretét meghatározó kontúr, melynek színes belső tartalmát megannyi esemény gazdagítja. Mivel országos programról van szó, az előkészület fázisai az egész ország területét lefedik. A közös munka az egyes fázisokon kívül sok kreatív gondolkodást és együttműködést igényel. Fontos az, hogy minden egyes részlet egy közös egészségre kapcsolódjon, így válhat a program mindannyiunk szívének-lelkének építőjévé. Célunk az, hogy a családok és valamennyi korosztály megtalálja azokat a programokat, melyekben töltökezése és hitének elmélyülése elkezdődhet, folytatódhat, tovább erősödhet.

A téli hónapok feladatai között szerepel a fiatalok megszólításának ún. road-show kampánya, melyben meghatározó a személyes jelenlétnek a ténye. A Szélrózsza-presbiterek az egyes evangélikus iskolákban áhítatot tartva viszik közelebb és teszik láthatóbbá a rendezvényt az ország több pontján. Ezt a feladatot a 2018. február 24-én, Szombathelyen megrendezésre kerülő előtalálkozó teszi még hangsúlyosabbá.

Annak reményében szeretnénk előkészületi munkánkat végezni és imádságban vezetésünket, megerősítésünket kérni, hogy a jövő „Szélrózsás-nemzedékének” szívében a hit apró magocskáinak elültetése Bükön elkezdődjék.

Takácsné Papp Erzsébet, Szélrózsza-munkatárs, Bük
Összeállította: Adámi Mária; maria.adami@lutheran.hu

Örömnünnep Bakonycsernyén

„Mikor jóra fordította Sion sorsát az Úr, olyanok voltunk, mint az álmodók. Akkor megtelt a szánk nevetéssel, és örömköltés volt nyelvünkön. Ezt mondták akkor a népek: Hatalmas dolgot tett ezekkel az Úr!” (Zsolt 126,1-2)

Ez a zsoltáridézet volt olvasható azon a meghívón, ami 2017. december 16. szombat délutánra invitálta mindazokat, akik osztozni kívántak a bakonycsernyeiekkel a felújított gyülekezeti ház és az orgonaszentelés ünnepén átélő örömben. Az ünnepi istentiszteleten

Szarka Éva és Szarka István bakonycsernyei lelkészek végezték a liturgikus szolgálatot, és Szemerei János püspök úr szolgált igehirdetéssel. A 150 éves

műemlék orgonát Sasko Márton felvidéki orgonaépítő mester készítette, melyet az istentisztelet keretében adott mini koncerten Zászkaliczky Tamás szólaltatott meg. Az orgona szerkezeti restaurálását Kormos Gyula szakértői felügyelete alatt a Soproni Orgonaépítő Kft. végezte el. A 2 év alatt lezajló felújítás közel 4 millió forintba került, melyet egyházi pályázatból, a gyülekezet „Elő Kövek” Alapítványának támogatásából és közadakozásból valósult meg. Az ünnepi közgyűlésén többek között részt vett Horváth Lajos római katolikus esperes, valamint Zászkaliczky Péter és felesége. A gyülekezet egykori lelkésze köszöntő szavaiban hálát adott Istennek, hogy a gyülekezet mindaddig megőrizte az ősei hitén alapuló lelki folytonosságát. Az istentiszteletet követően került sor a felújított gyülekezeti ház felszentelésére és megáldására. Az egykor

parókiaként használatban lévő, ma pedig gyülekezeti házként működő épület felújítása 14 millió Ft-ba került. A kívül és belül felújított gyülekezeti ház hő- és aljzatszigetelést kapott. Új technikai eljárással megerősítésre került az épület alapja, melynek során megállítható lett a ház süllyedése. Új mészko burkolatot kapott a díszterem, valamint korszerű kondenzációs kazán került beépítésre. Sor került a teljes külső és belső villamoshálózat cseréjére is. A munkálatok során igyekeztek megőrizni az épület több száz éves jellegét azzal, hogy a külső ablakokat és ajtókat részben restaurálták. Az épület nagy gyülekezeti összefogással, közel 80 testvér szakipari és segédmunkájával 4 millió Ft-ot „megspórolva” készült el. Az ünnepség után az egész gyülekezetet szeretetvendégség várta a templomudvaron felállított sátorban és a felújított gyülekezeti házban.

Harangot szentelt a komáromi evangélikus gyülekezet Az adományokból született harang megerősíti a helyi közösséget

Pál apostol azt mondja, hogy Isten ígéje és az imádság szentel meg mindent, így adták át az evangélikus közösség számára azt az új lélekharangot, mely létevel templomá emelte a komáromi imaházat, az „örökkévaló” vasárnapon, amikor az eltávozottakról is megemlékeztek.

Az ácsi, bábolnai és komáromi közösség a hálaadó istentiszteleten Szarka István esperes szavait hallgatta, aki a reformáció mának szóló üzenetét, a megújulás lényegét is megfogalmazta, és személyes gyermekkori harangozó szolgálatának élményébe is beavatta a híveket. „Amikor a közösség imádkozik, szólhatnak a harangok. Az a gyülekezet, amelyik odahaza van, idősen, betegen, erőtlennél, az is hallja a harangot, és egy közösségbe olvadnak a közeli és a távoliak”, magyarázta. A hálaadó istentiszteleten Veres József evangélikus lelkész mellett dr. Író Sándor szákszendi katolikus plébános is szólt a gyülekezethez, gesztusát a keresztyének összetartozásának jelképeként élhette meg a hallgatóság.

Veres József helyi lelkész elmondta, a hívekben régóta ott lapult a szomorú megállapítás, hogy őket nem hívja harangszó. Ezentúl minden evangélikus meghallhatja Isten hívó szavát. Az Örbottyánban öntött 12 kilogrammos kisharang a

Gombos család műhelyében készült, a harangot tartó konzolt Székelyföld határából, Fogarásról hozta el a lelkész. Az igehirdetés után a közgyűlés is hozzájárult a szenteléshez Molnár István, az egyházmegye és Osgyán László, az egyházközösség felügyelőinek közreműködésével.

Majd megkondult a lélekharang, mely együtt „énekel” a kórusal.

Hajnal Dóra

**Összeállította: Szarka Éva lelkész;
istvan.szarka@lutheran.hu**

KÖRKÉP AZ ÖKUMENIKUS IMAHÉTRŐL

Az egyházmegye gyülekezetei komoly szervező munkával készültek az idei imahétre, amelyet a karib-tengeri országok egyháza állítottak össze. Az imahét ígéje: „Jobbod Uram, dicső az erőtől.” „Uram jobbod kitűnik erejével...” 2Móz15,6. volt. A hét központi gondolata a szabadság volt. A teljesség igénye nélkül itt közöljük az erről szóló összeállítást.

Győrben a hagyományoknak megfelelően hétfőn este a Bazilikában volt a megnyitó, amelyen részt vett dr. Veres András római katolikus püspök, Szemerei János evangélikus püspök és Steinbach József református püspök, aki az ígét hirdette. A város számos templomára tekintettel ezután két körzetben folytatódott tovább az imaestek. A vasárnapi záró alkalomra a baptista gyülekezet Hajnalcsillag imaházában került sor, amelyen Bognár István városplébános tartott elmélkedést. Az alkalmon mindenütt szép számmal vettek részt a gyülekezetek tagjai.

A győr-ménfőcsanakai gyülekezetben a három felekezet négy templomában hétfőn szerdán és pénteken folytak az imaestek, amelybe a ravazdi római katolikusok is bekapcsolódtak. Ők egyébként korábban, plébánosukkal együtt eljöttek a gyülekezet reformáció ünnepi istentiszteletére is.

Győrújbaráton a megszokott rendben folytak az alkalmak, amelyben mindhárom felekezet, az evangélikus, a római katolikus és a református vett részt, jó látogatottság mellett.

Ötvenyén és Börcsön most az evangélikus gyülekezet volt a soros házigazda. A templomi alkalom a közösségi házban beszélgetéssel folytatódott, amit szeretetvendégség követett.

Mosonmagyaróváron hétfőtől péntekig tartottak az imaestek, a város három római katolikus, evangélikus és református templomában, jó látogatottság mellett.

Téten azt a megoldást választották, hogy az imaheti alkalmakat egy helyszínre és estére koncentrálták, mert így egyszerre több embert lehet megmozgatni.

Lébényben két imaest volt a római katolikus és az evangélikus templomban. Utána a két gyülekezet képviselői kötetlen beszélgetést tartottak az egyházakat érintő kérdésekről.

Kajárpéc-Felpécen és Gyömörén évek óta a három faluban egy-egy alkalom van. Idén mindhárom helyen a római katolikusok voltak a házigazdák. Van evangélikus és református templom is. Mindhárom este Smidéliusz András evangélikus lelkész prédikált. Befejezésül mindhárom helyen elénekeltek a Himnuszt, mivel az imahét idejére esett a megírásának évfordulója.

Általánosan mindenütt áldottak és jól látogatottak voltak az imaestek, amelyben közrejátzott a kedvező enyhe időjárás is. Egy kicsit idén is közelebb kerültek egymáshoz a keresztyény felekezetek.

Összeállította: Koháry Ferenc; ferenc.kohary@lutheran.hu

Díszpolgári címet kapott Smidéliusz Zoltán

A Somogy megyei Gyékényes község hűséges, áldozatos szolgálata jutalmaként díszpolgári címet adott Smidéliusz Zoltán evangélikus lelkésznek. A közelmúltban vehette át ezt az önkormányzati kitüntetést. A nyugalmazott evangélikus esperes mindig a Zala megyei Surdról látta el lelkészi teendőit Somogyban is; 31 évig pásztorolta a gyékényesi, egy évtizeden át pedig a barcsi gyülekezetet, sok-sok lelki áldással, örömmel. „Nagy megtiszteltetés számomra ez a díj, egyfajta visszajelzés is, hogy fáradozásom nem volt hiábavaló. Úgy érzem, ebben az elismerésben kifejeződött nemcsak egy zárt közösségért, hanem a községért végzett munkám is. Igyekeztem jó kapcsolatot kialakítani a mindenkori római katolikus plébánossal, és ezt erősíteni a két felekezet között.” – árulta el a megyei újságnak. Nagy áldás, hogy nyugdíjba vonulása után is ugyanolyan teljes körű tagja a somogy-zalai lelkészi munkaközösségnek, hiszen nagy szüksége van az őt követő lelkészi nemzedékeknek is arra, hogy tanuljanak széles látókörű, krisztusi alapokon nyugvó gondolataiból.

Lelkésziktatás Kaposváron

Az elmúlt években Kaposvárral együtt a Kaposvári Evangélikus Egyházközség is fejlődött, erősödött. A gyülekezet 2016-ban önállóvá válásának 100 éves évfordulóját nagyszabású jubileumi programsorozattal ünnepelte, 2017-ben pedig az evangélikus gyülekezeti házat bővítette egy új épületrésszel. A második lelkészi állást 2017. október 8-án közgyűlés keretében létrehozta, és Pongráczné Györi Boglárkát – eddigi helyettes lelkészt – hívta meg ennek a státuszhoz a betöltésére. A gyülekezet régóta dédelgetett vágya, hogy ne csak egy, hanem két evangélikus lelkész végezze szolgálatát a megyeszékhelyen. Ennek anyagi és egyéb feltételeit a közösség az elmúlt években kemény munkával és a kaposvári evangélikusok áldozatkész adományaival megvalósította. Az iktatásra 2018. január 28-án került sor, ünnepi istentisztelet keretében. Isten ígéjét Szemerei János püspök, az iktatást Kőszeghné Raczkó Zsuzsanna esperes végezte. Az alkalomhoz kapcsolódó közgyűlésen köszöntőt mondott Szita Károly, a város polgármestere, Varga László római katolikus megyés püspök, valamint Seres Gabriella református lelkész. A frissen beiktatott lelkésznek származási helye, az alsósági gyülekezet ajándékát Boglárka szülei, Györi Elemér és felesége adták át. A kaposvári evangélikusok nevében Sütő Zoltán felügyelő fejezte ki jókívánságait, majd néhány gyülekezeti tag segítségével hét apró, szimbolikus tárgyat nyújtott át a lelkésznek. Többek között kerékpár, kötény, fakanál és kulacs is szerepelt a hasznos és vicces ajándékok listáján.

Összeállította: Pongrácz Máté;
mate.pongracz@lutheran.hu

INTÉZMÉNYÁTVÉTEL ÁGFALVÁN

Január 1-jétől a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményi hálózata egy új profillal bővült. Az eddig állami fenntartás alá tartozó ágfalvi Pszichiátriai Betegek Otthona a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ „telephelyeként” működik. Az intézmény vezetője Gregersen-Labossa György lelkész, a telephelyvezető a korábban az intézményben vezetői posztot ellátó Belényessy Éva. Gregersen-Labossa György úgy fogalmazott: ami most

történik, az valóban diakónia. Olyan kirekesztett, a társadalom peremén élő embereket karolunk fel, akik az intézmény falain kívül rendkívül nehéz körülmények közé kerülnének.

Február 9-én Szemerei János püspök szolgálatával hálaadó istentiszteletet tartott az intézmény, amelynek facebook-oldalán és hamarosan működésbe lépő honlapján figyelemmel kísérhető, hogy mennyire sokszínű programok zajlanak az ágfalvi diakóniai otthonban.

A REFORMÁCIÓ ÉRTÉKE: A CSALÁD - FÓRUMBESZÉLGETÉST TARTOTTAK SOPRONBAN -

2018. január 14-én rendezték meg a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület által szervezett, „Útközben a reformáció” elnevezésű fórumbeszélgetés-sorozat utolsó alkalomát a soproni evangélikus gyülekezeti háznál. Az esemény a következő címet kapta: *Hagyomány – örökség – modell. A reformáció értéke a család – A reformáció értékei a családban.*

A beszélgetés résztvevői dr. Béres Tamás evangélikus lelkész, az Evangélikus Hit tudományi Egyetem Rendszeres Teológia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, valamint dr. Mihalec Gábor pár- és családterapeuta, adventista lelkipásztor voltak.

Elsőként Szemerei János püspök köszöntötte a megjelenteket, majd Galambos Ádám evangélikus teológus értő moderálásával kezdetét vette a disputa. A meghívott vendégek a Szentírás családfogalmától, illetve a reformáció korabeli családértelmezéstől elindulva beszéltek többek között a tisztelt és szeretet fontosságáról, szülők és gyermekek viszonyáról, a házasság funkciójáról. Majd kitértek az egyház és a hit családmegtartó szerepére, illetve azokra a feladatokra, amelyeket az egyházi közösségek a töredezett családok támogatásáért tehetnek.

A beszélgetés közben a sorozat ötletgazdája, Szücs Péter Pál színművész előadásában szemelvények hangoztak el Visky András „Júlia – Párbeszéd a szerelemről” című monodramájából. Az együttlételet Pelikán András, a Soproni Evangélikus Egyházközség lelkésze rövid igei gondolatokkal és imádsággal zárta.

AM
Összeállította: Tubán József; tubanjozsi@freemail.hu

Mozdulj vetélkedő Órimagyarósdon

Több évtizedes hagyománya van annak gyülekezetünkben, hogy a naptári esztendő játékos vetélkedővel búcsúztatjuk. A Mozdulj vetélkedő ötlete egy ifjúsági alkalmon pattant ki a helyi fiatalok fejből, majd vált sokakat megmozgató vidám hagyománnyá. A rendszerint december utolsó napjaiban megrendezett vetélkedőn csapatokba szerveződve kell a falusi portákon berendezett állomásokon játékos feladatokat teljesíteni adott témakörben. A 2017-es esztendőben, az Őrségben is honos védett ál-

lat- és növényfajta adták az alapötletet. Induláskor a csapatok térképet kaptak, állomásról állomásra haladva kellett ügyességi és elméleti feladatokban helytállniuk. A madárhang-felismerés, a fafajta leveleikről való beazonosítása, a mogyorós pelével (2017-ben az év emlőse volt) kapcsolatos feladatsor kitöltése jól ment. De akadtak nehezebb feladatok is, hiszen ha bizonyos fajtaokról azt sem tudjuk biztosan, növény-e vagy állat, nehéz megtalálni a hozzá tartozó képet. A gyülekezeti teremben kialakított állomáson Luther életével kapcsolatos keresztretjvény kitöltésével rendszerezheték tudásukat a csapatok a jubileumi esztendő végén. Az ügyességi feladatok pedig a gyerekeknek kedveztek, hiszen a Mozdulj vetélkedő szervezésénél a helyi lelkészek és lelkes segítők minden évben törekednek arra, hogy családokat megszólító programot állítsanak össze. A tavalyi évben induló hat, a gyülekezet egész területéről érkező csapat között voltak családok óvodás korú gyerekekkel, de akadt kizárólag kamaszokból álló

csapat is, akiknek legnagyobb öröme az volt, hogy előkelőbb helyet szereztek meg az összesítésnél, mint egy másik csapatban induló szüleik. Az állomások feladatainak teljesítése után a falu kultúrházában gyülekeztek a csapatok, ahol meghallgathattuk az időközben született szerelmes verseket, hiszen a záró feladat ez volt: szerelmes verset írni a csapatnévként kapott állathoz. Így hangzott el óda a szőrös lóhangyához, dal a ragyás futrinkáról és vallomás fűzfazsuzsókának. A vidám, egész délutános alkalom, amely idén is nagyon jól sikerült, szeretetvendégséggel zárult a naptári esztendő utolsó előtti estéjén.

Pethő-Udvardi Andrea

Kis közösség újabb sikere Nádasdon

A Nádasdi Evangélikus Egyházközség az „Együtt Nádasdért” Faluszéplő és Fejlesztő Kulturális Egyesülettel karöltve az EFOP-1.3.7. számú, „A társadalmi kohézió erősítése az egyházak és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítésével” címet viselő pályázaton sikerrel indult. A két szervezet által elnyert közel ötmillió forint a következő két éves projektidőszakban jelentős programkínálatot biztosít a nádasdiak számára.

A program egyik célja, hogy a közösségünkben élő hátrányos helyzetű emberek a megvalósítandó tevékenységek által nagyobb esélyt kapjanak arra, hogy a falu társadalmi és kulturális életének szerves részévé váljanak. Továbbá a célok közt szerepel a helyi közösségek közötti összefogás elősegítése is.

A következő két év bővelkedik programokban, amelyekben minden korosztály megtalálja a számára megfelelő lelki feltöltődés és fejlődés lehetőségét. A 2018. és 2019. év tavaszán lehetőség

lesz bibliodráma valamint pszichodráma keretében önismereti fejlesztésre. Februártól mi csatlakozunk immár a házasság hete rendezvénysorozathoz interaktív előadásokkal. Márciusban a családoké lesz a főszerep, hiszen az egyházközség által korábban kialakított Tündérkertben további gyümölcsfák ültetésére kerül sor családi rendezvény, előadások, gyermekprogramok keretében. A konfirmációra készülő fiatalok Révfülöpre mehetnek egy hétvégére, ahol a kikapcsolódás mellett felkészülhetnek a konfirmációra különböző foglalkozások keretében. Májusban a már hagyománnyá vált gyülekezeti kirándulásra indulunk. A nyár folyamán a napközis táborban legalább ötven gyerek – a kicsiktől a kamaszokig

– élvezheti a színes programokat ingyenesen. A tábor lezáró rendezvény a gyülekezeti nap, ahol minden korosztály élvezheti a közösségi összefogást. A nyár végén szintén a családok kapnak lehetőséget arra, hogy egy hétvégét gondtalanul együtt tölthessenek.

A pályázat keretein belül sor kerül a lelkészi hivatal belső felújítására is, valamint egy fő szakmai munkatárs négyórás foglalkoztatására is lehetőség nyílik. Bizunk benne, hogy a programok nyújtotta élmények mindenki számára lelki táplálékot jelentenek, és bizonyítást nyer a közösség összetartó ereje.

*Cziráki Annamária
szakmai munkatárs*

*Összeállította: Körösi
Krisztina; krisztina.
korosi@lutheran.hu*

Betlehemi Láng Marcalgergelyiben

Különleges ajándékkal térhettek haza otthonaikba azok, akik szenteste előtt egy héttel a Marcalgergelyi-Szergényi Társult Evangélikus Egyházközség meghívására eljöttek, hogy rész vegyenek a december 17-i zenés áhítaton. A marcalgergelyi templomban a résztvevőket Wagner Szilárd egyházzenesés, a gyülekezet lelkésze köszöntötte, aki ezen az estén megszólaltatta a templom 1912-ben épült, különleges hangú Rieger-orgonáját. A műsort olyan orgonaművek alkották, amelyek adventi korálokhoz kötött témáikban és hangulatukban egyaránt segítették a karácsonyra való ráhangolódást.

Eközben a község küldöttsége Szabó Balázs polgármester vezetésével részt vett Gödöllőn a Betlehemi Lángátadó ünnepségen, ahonnan elhozták a templomban várakozók számára a betlehemi lángot Marcalgergelyibe. A polgármester és a lelkész közösen gyújtották meg a hosszú utat megtett lángról a templom gyertyáját és a község mécseseit. Mindenki megérezhette, hogy milyen különleges módon köti össze a Jézus Krisztus eljövételét megidéző zenei élmény és a szülőhelyéről származó gyertyaláng azokat, akik hívó szívvel várják a karácsonyi ünnepet.

Jubileumi év a Kmetyben

2008 szeptemberében új időszámítás vette kezdetét a marcaltői Kmety György Általános Iskolában és Óvodában, akkor került át ugyanis a Malomsoki Evangélikus Gyülekezet fenntartásába, és megjelent az intézmény nevében is az „evangélikus” jelző. A döntés sorsfordító volt, mivel azt megelőzően

A gyülekezet és az iskola jelenlegi lelkésze, Weltler Gábor köszöntőjében örömeinek adott hangot, miszerint az elmúlt tíz esztendő folyamán az „evangélikus” illetve „egyházi” jelzőket sikerült valódi tartalommal megtölteni. Igehirdetéshez – az Útmutató alapján – Dániel próféta könyvéből olvasott fel egy rövid részletet: „Nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmadban bízva visszük eléd könyörgésünket.” (Dán 9,18)

Hangsúlyozta, hogy aki ma azzal a Lélekkel imádkozik, amellyel a próféta is, annak fohásza először bűnbánati imádság, mert a mögöttünk hagyott években, minden igyekezetünk ellenére, sajnos, sok jót elmulasztottunk, és sok rosszat elkövettünk. Imádságunk ezután hálaadó és dicsérő fohász, hiszen érdemtelenül is megtartott minket a mindenható és irgalmas Isten. A keresztyén ember megajándékozott ember, ezért soha nem lehet hálátlan. A mi Istenünk pedig nemcsak e világi, hanem örök életünkről is gondoskodott: leg-gazdagabban ugyanis akkor ajándékozott meg, amikor Fiát küldte el hozzánk. Aki Krisztus keresztyéne tekint, látja azt az égi jószágot és szeretetet, amely átölel minket. Ezért ha „földi sátraink össze-omlanak majd” („előbb-utóbb romba

az iskola egy alapítvány égisze alatt működött, ám e konstelláció enyhén szólva sem bizonyult eredményesnek. A fenntartó 2018. január 28-án hálaadó családi istentiszteletet szervezett a jubileumi év megnyitásaként az iskola tornatermében, amelyen részt vettek a gyülekezet presbiterei, a támogató önkormányzatok képviselői, tanárok, diákok és szülők egyaránt. A liturgia énekeit a Szivárvány zenekar kísérte – egyházi könnyűzenével.

dől, mit ember keze épít”), tudjuk, hogy van örök kincsünk, van örök hazánk. Az egyházi iskola csak akkor tölti be küldetését, ha erre az örökkévalóra irányítja a figyelmet. Végül imánk kérés és könyörgés is lehet. Hiszen ha az „Úr nem építi a házat, az építők hiába fáradoznak.” Áldására szükségünk van, mert csak Ő tarthat meg minket végtelen irgalmával és kegyelmével, senki és semmi más.

Ezután a szép számmal egybegyűlteket Huszárné Németh Izabella igazgatónő köszöntötte. Beszédében elmondta, hogy az óvónők és tanítók szívében az elmúlt tíz évből nem annyira a nehézségek, hanem sokkal inkább a tanítványokkal közös élmények emlékei maradnak meg. Felhívta a figyelmet arra az áldozatos munkára, amely az intézmény falai közt nap mint nap zajlik, és megköszönte a szülőknek az iskolánk iránti bizalmát. Végül reményének adott hangot, hogy nemcsak múltunk van, hanem jelenünk is, és Isten kegyelméből jövőnk is lesz.

*Összeállította: Weltler Gábor;
gabor.weltler@lutheran.hu*

NYITÁS! Új rovatunkban a különböző keresztyén felekezetek reflexióit mutatjuk meg az egyes lapszámaink témáihoz. Most a vallásszabadság témakörében kértük Horváth Zsolt pókaszeptki plébánost gondolatainak leírására. A felőle érezhető nyitottságot kívánom olvasóinknak is!

Gondolatok a vallásszabadságról

A kezdet kezdeténél kell indulnunk, amikor a Teremtő végtelen szeretetével kiemelt minket, az embert a földi teremtmények közül. Saját képére és hasonlatosságára teremtett bennünket. Értelmet és szabad akaratot, valamint lelket ajándékozott. Ezt meghagyta akkor is, amikor az ember szembefordult Vele, bünt követett el. Érték volt ez az ajándék, hagyta, hogy keressük Őt. Amikor mindenben (Napban, Holdban, csillagokban, földi teremtményekben) kezdtük imádni Istent, Ő maga segítette a helyes Isten-ismerethez. Prófétákat küldött, és rajtuk keresztül próbált visszaédesgetni a helyes útra. A szabad akarat segítségével az ember ennek ellenére újból és újból visszatért a bálványokhoz. Prófétáink keresztül a választott zsidó népben elkészíti az utat a Messiásnak.

Az Isten Fia felveszi a mi emberi természetünket, egy lesz közülünk, a bünt kivéve mindenben hasonló hozzánk. Nem felülről nyúl az életünkbe, vezet a helyes úton. Nem kényszerít senkit a követésére, csak hív: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”. Így alakul ki földi közössége, az Egyház. Tanítását apostolokra bizza. A legteljesebb Isten-ismeretet nyilatkoztatja ki. Tudunkra adja: Isten nem magányos lény, aki kuncsorog az ember szeretetért. Ő az Atya, a Fiú és a Szentlélek, azaz a Szentháromság, tökéletes szeretetközösségében él, ebből ajándékoz nekünk földi életünkre, és ebbe vár földi életünk után, hogy részünk legyen Isten életében örökre. Önmagát adja eledelül, hogy erőt adjon a földi élethez. Bemutatja örök érvényű áldozatát. Feltámad, ezzel megmutatja, hogy van tovább. Feltámadása után a negyvenedik napon visszatér az Atyához, de nem hagy minket magunkra. Pünkösdkor kiárasztja a Szentlelket, hogy megszentelje Egyházát. Elindítja történelmi útjára. Érdekes módon nem találunk sablont arra, hogy ez vagy az a lelkeségi mozgalom az egyedül járható út, amely az üdvösségre vezet.

Pünkösdtől az apostolok a Szentlélek segítségével, egyéni adottságaik kamatoztatásával vezetnek a közösségeket. Ekkor kezdik keresztyéneknek/keresztyéneknek, azaz krisztusiaknak nevezni őket, hisz az idegenek is így jellemzik e közösségeket: „Nézétek, mennyire szeretik egymást!” Nincs dogmává merevedett liturgia, hogy így vagy úgy lehet a Kenyértörést ünnepelni, hanem spontán módon Krisztushoz kapcsolódó szeretetükben örvendeznek a közösségben. Természetes emberi gyarlóságok előfordulnak, de tudjuk, tökéletes ember nincs. A bűnbeesés óta ez kísérelő földi életünknek. Ezért fordulhat elő, hogy egyesek ezt mond-

ják: „Én Péterrel tartok, én Pállal, én Krisztussal. Azután jön Pál apostol figyelmeztetése: „Nem Péter vagy Pál halt meg értetek, hanem Jézus Krisztus. Őbenne legyetek egyik.” Ez kell, hogy érvényre jusson az Egyház életében. A Lényegben – azaz Jézus Krisztusban – egy!

Megnyilvánulásában sokszínű, mint ahogy az ember is sokszínű, de érdekes módon, amíg a krisztusi közösség a létéért küzdött, óvakodtak a tévtanítások elterjedésétől. Erre az ókeresztyén történetíró írása ad útbaigazítást: „A vértanúk vére mag volt a keresztyénség talaján”. Azaz a fontos az volt,

hogy a krisztusi közösségben hőiesen kitartsanak, vállalva akár életük feláldozását is. Nem okozott problémát az esetleges különbözőség.

Amikor az Egyház elnyeri szabadságát (313, Nagy Konstantin) hamarosan megjelenik az emberi okoskodás, ami aztán magával hozza a tévtanítások elburjánzását és a szakadásokat. Ez lesz, amely az Egyház történelmében különböző formákon túl különböző tanításokban nyilvánul meg. Nem figyelnek a Szentlélek irányítására, és így jutunk el a jelentősebb testvéri (Egyház) szakadásokhoz.

A keleti egyházszakadánál (1054) is anélkül, hogy részletekbe merülnénk, látható és egyértelmű, hogy mindkét fél túllépte a krisztusi szeretet határait. A kölcsönös kiközösítések által elindult a testvéri torzalkodás, ami szakadáshoz és bizony sokszor gyűlölködéshez vezetett. A hatalmi érdekek nem közeledéshez vezettek, inkább a szakadékok mélyítését eredményezték. Innentől beszélünk a nyugati (római) és görögkeleti (ortodox) vallásról. Mi lett a különbség? A liturgia felépítése és nyelve. Korábban az természetes volt, hogy mindenki érzelmi töltöttségének megfelelően és anyanyelve szerint imádta Istent.

A másik jelentősebb szakadást úgy ismerjük: reformáció (1517); ahogy nevében is hordozza, Luther Márton nem szakadást akart, csak a tapasztalható visszasságokat reformálni.

Ismétlően az emberi érdekekből eredően nem találtak összhangot, így újabb szakadás keletkezett Krisztus testén. A későbbiekben szintén emberi érdekek miatt az árkokat betemetés helyett inkább mélyítették. A mindkét oldalról megnyilvánuló krisztusi szeretet szellemében mennyivel szebben alakulhatott volna Krisztus Egyházának története és a beletartozó emberek élete.

A történelemtények számtalan vallásháborúról is beszámolnak. Ha alaposan végiggondoljuk, láthatjuk, a hatalmasságok érdekei kényszerítik háborúba a népeket, és ezáltal az értelmetlen öldöklésbe és szörnyű halálba az embereket és szenvedésbe a családokat. Mai szóhasználatul szépen színezték vallási feltétellel egyéni törekvéseiket. VIII. Henrik angol király is kiérdemelte a „hit védője” kitüntetést, de amikor a pápa nem érvénytelenítette Stuart Máriával kötött házasságát,

rögvest kimondja: „Az angol egyház független, feje a mindenkori király.” Ilyen egyszerű volt ez a hatalmasságoknál. Mi magunk is tapasztaltuk a közelmúltbeli kommunista diktatúra hathatós tevékenységének következményeit, amikor az Egyházakat terrorcselekményeikkel korlátozták, igyekeztek megszüntetni. Az isteni gondviselés, ahogy ígérte, velünk van. A megpróbáltatásokat megengedte, de elveszni nem hagyta Egyházát. Az ateista eszmék ma is élnek, ilyen-olyan ördögi módon meg is nyilvánulnak. Ezért fontos, hogy a krisztusi Egyházak egymás által is erősödjön, kisdéd nyájként együtt, családként emelkedjenek, gazdagodjanak.

Ezt a küldetést szolgálja az ökumené. Koczor György zalaistváni lelkész testvéremmel mi nem tartjuk az ökumenikus imahetet. A vér szerinti családok a család ünnepeit együtt ünneplik, örülnek egymásnak. A zalaistváni evangélikus és a pókaszeptki katolikus gyülekezet legnagyobb családi ünnepét, a Megváltást együtt ünnepli. Nagycsütörtökön és nagypénteken egymás templomába megyünk, és közösen ünneplünk. A hívek mindkét oldalról örülnek e közös együttlétnek. „Jó nekünk együtt!” – mondják.

A középkorban a Brit-szigeteken élt egy szent életű misztikus hölgy, aki könyvében leírja, hogy Jézus megjelent neki és így biztatta: „Minden jól végződik!”. Ő ellenkezni próbált, és a gonoszság, a háborúk, a bűn, a pokol szörnyűségeit állította szembe. Jézus azonban így felelt: „Te csak kövesd tanításomat, és soha ne feledd, minden jól végződik majd!”. Gyökössy Endre Zarándokúton Jézussal című könyvében Jézus és a számariai asszony találkozását elemezve írja le: „Egy történetben két misszionárius: az Isten Fia és egy ilyen nő! Mindkettő szolgálja a maga módján az Isten Országát.”

Szent II. János Pál pápa – akinek vérereklyéjét 2017. november 6-án a pókaszeptki templomban is őrizzük – mondta: „Minden élet Örök érték” és gyakran biztatta mosolyogva a hívek sokaságát: „Ne féljete! Krisztus veletek van!”

Ennek szellemében fejezem be gondolataimat, megköszönve az olvasónak, hogy idáig eljutott. Tisztelettel és Krisztus áldásával:

Horváth Zsolt pókaszeptki plébános
Összeállította: **Koczor György,**
gyorgy.koczor@lutheran.hu

HOZZÁSZÓLÁS A HÁZASSÁG HETÉHEZ

A pályaudvaron egy idős bácsi a feleségét várja. Mikor a néni megérkezik, megölelik egymást:

– De jó, hogy végre megjöttél, úgy hiányoztál! – szól a bácsi.

– De jó, hogy végre látlak, olyan hosszú volt ez a két nap – válaszol a néni.

A közelben álldogáló fiú, aki a barátnőjét várja, meghatódik a jelenet láttán, és odalép hozzájuk:

– Ne tessék haragudni, önök mióta házasok?

– Éppen 50 éve – hangzik a válasz.

– Remélem mi is ilyenek leszünk ötven év múlva a kedvesemmel – mosolyog a fiú.

A bácsi odalép hozzá, megfogja a vállát és azt mondja:

– Fiatalember, maga ezt ne remélje. Maga ezt döntse el!

PRESBITERI SZOLGÁLAT

A Magyarországi Evangélikus Egyházban hatévenként tisztújítás van. A legtöbb tisztségre új választásokat írnak ki, így a gyülekezeti presbiteri szolgálatot végzőkre is. Egy „felülről”, az Isten Szentlelke által épített, de ugyanakkor „alulról” építkező egyház esetében ki kell mondanunk, hogy a gyülekezeti presbiterek ki- és megválasztása sokkal fajsúlyosabb, mint a szintén ekkor esedékes esperes, megyei és kerületi felügyelő és a „véletlenül” éppen esedékessé vált Déli Egyházkerület püspökének megválasztása.

Ez a választás akár lehetne rutinszerű is, ha nem rendkívüli időket élne az egyház. De rendkívüli idők vannak, ha tudomásul vesszük, ha nem, ha beszélünk róla, ha nem. Ennek figyelembe vételére lenne szükség a következő hat évben szolgálók ki- és megválasztásakor is.

Nézőpont kérdése

A rendkívüli idők valósága nem kérdés. Nézőpont kérdése viszont az, hogy ez negatív vagy pozitív értelemben igaz.

Fogy az egyház, gyorsvonati sebességgel nő az egyházakkal semmilyen kapcsolatot nem tartók száma, ősi evangélikus gyülekezetek templomai is konganak az ürességtől az istentiszteletek alatt, a presbitereknek szervezett első országos találkozóra 1500-an mentek el, hat évvel később a másodikra már csak 600-an. A lelkeszi hivatás egyre kevésbé kívánatos és vonzó. Egyes kiségyházak és gyülekezeti szerveződések robbanásszerű létszámgyarapodáson mennek át.

A sort lehetne folytatni, de minék, hiszen mindenki tud ezekről. A meglepő inkább az, hogy a kétezres évekig a leépülés folyamatai x sebességgel haladtak, most pedig x²-tel. Szaporodik azon gyülekezetek száma, melyek 15-20 évvel ezelőtti képe és valóságára ma már nem lehet ráismerni.

Kedves Olvasók, Kedves Presbiterjelöltek! Kedves Választók! Hogy értékelitek ezeket a tényeket?

A közelmúltban az Evangélikus Hittudományi Egyetemen volt egy konferencia, melyen a népegyház leépüléséről, a szórványosodásról és a diaszpórahelyzetről volt szó. Ott az egyik előadásban elhangzott, hogy ebben nem Isten ítéletét, vagy a korszellem átkát kell látnunk, hanem azt, hogy Isten új missziós helyzetbe hozza az egyházat, annak tisztségviselőit és népét. A szórvány- és diaszpórahelyzettel Isten a sok helyen való jelenlét esélyét és lehetőségét adja meg, hogy minél többekhez eljuthasson az evangélium.

Presbiterek új feladatok előtt

Előreláthatólag a jövőben nem lesz több lelkesz, inkább kevesebb. A vidéken folytatódó összevonások miatt a lelkeszek a mainál is lehetlenebb helyzetbe kerülnek a futott kilométerek, a rájuk szakadó több ingatlan, a tovább növekvő adminisztráció stb. miatt.

Mindezek következtében a presbiteri szolgálat felértékelődik és az eddiginél fontosabb lesz. Tudom, ezt a lelkeszeknek is tudatosítaniuk kell magukban. Lejárt a kényszerpresbiteres és a csak szavazópresbiteres ideje. Nagyon fontosnak tartom a gyülekezetek életében a kétkezi segítő munkát. A fűnyírást, a templomtakarítást, a villanyszerelést, a nyílászárók megigazítását, segítséget az adminisztrációban, stb., mégis tudomásul kell venni, hogy ebben az új helyzetben ezeket inkább a gyülekezet tisztséggel nem rendelkező tagjai, vagy vállalkozók végezzék el. Ők vegyék le ezeket a terheket a lelkesz válláról.

A presbiteres szolgálatának a bővülő szórvány- és diaszpórahelyzet okán elsősorban a megszólítás, hívogatás, bizonyosítástétel irányába kell fejlődnie. Ugyanis a presbiteres maradnak a terepen, a végeken és gyakrabban a maradék „nyájjal”, mint a lelkeszek. A lelkeszek hetente, havonta egy-egy órára jutnak majd el egyes településekre, míg a helyben lakó presbiteres köré kell a szórványközösségeknek szerveződniük.

„Ja, én városi gyülekezethez tartozom mint presbiter, mint választó, tehát engem ezek nem érintenek” – vélem hallani a városiak hangját. Testvérem, nem igaz! A városban még több a „rejtőzködő” evangélikus, akiről a lelkesz sem tudja, hogy az, és még több – arányaiban és abszolút számban – a sehova sem tartozó ember, akihez senki nem viszi el az evangéliumot, akit senki nem szólít meg a krisztusi jó hírrel. A városokban ez a régi-új presbiteri feladat. Régi, mert korábban is ez lett volna, és új, mert most már nem csak egyházkormányzati szinten kell ezzel foglalkozni, hanem minden ottani terepen élő és szolgálatot vállaló presbiternek is.

Aktív szerepvállalás és feltételei a jó hír közvetítésében

Mint látható, át nem ruházható és le nem rázható felelősségünk van a mostani idők evangélikus egyházában és saját gyülekezetünkben, sőt időnként annak határain túl is, hiszen a misszió Ura nem szab határokat. Mert „Ki tudja, nem éppen a mostani idő miatt jutottál-e királynői (lelkészi, felügyelői, gondnoki, presbiteri, pénztárosi stb.) méltóságra?” (Eszter könyve 4, 14b)

Ez az új presbiteri feladat- és szolgálati kör több mindent feltételez.

– Feltételezi az egyházához, hú, ahhoz ragaszkodó, az Úr ügyéért tenni akaró, Istentől bizodalmas hitet kérő és azt elfogadó presbiteri életet és hozzáállást.

– Feltételezi az aktív imaéletet, a naponkénti élést az igével és igéből, és a gyülekezeti alkalmakon való rendszeres részvételt.

– Feltételez egy egészséges lelkesedést. Unottan, fásultan és enerváltan ezt a szolgálatot nem lehet végezni. Persze a lelkesedés nem elég, sőt olykor elfedheti a semmittevést is.

– Fontos, hogy a presbiteres képezzék magukat, és/vagy hagyják magukat képezni.

– Ne legyen feszültség, főleg ne állandósult feszültség a presbiteres és/vagy a lelkeszek között.

– A lelkeszsel közösen fel kell mérni a helyzetet. A gyülekezetét és a település(ek)ét, melyben és ahol a szolgálat folyik, melyekre irányul.

– Közösen kell kimunkálni, majd kitűzni a célokat a következő hat évre, megnevezve szolgálatban résztvevőket és a feladatkörüket.

– Rendszeresen (legalább évente egyszer) minden presbiternek külön összegeznie kell tapasztalatait, és azt presbiteri ülésen, vagy gyülekezeti presbiteri csendesnapon meg kell osztania a többiekkel.

Nem folytatom, mert a lista hosszú lenne. A lényeg, hogy a lelkeszek és presbiteresek bővítsék ezt a felsorolást.

Újabb lista helyett

Lehetne még egy listát írni arról, hogy ehhez a szolgálathoz mit ad Isten külön-külön minden presbiternek, magának a presbiteriumnak, a lelkesznek, és az egész közösségnek. Ezt szerintem minden Krisztus-függő ember tudja. Ezért itt álljon most csak egy bátorítás, ígéret, reménység és valóság, mely – kívánom – határozza meg minden szolgálatot végző életét, akár van tisztsége, akár nincs: **Fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad.** (Ézs 60,2) Kell ennél több az induláshoz és a szolgálat végzéséhez a következő hat évben, és azon túl is?

Garádi Péter

A Szerző 12 napos 12. unokájával karácsonykor.

2018-ban is olvassa a *Dunántúli Harangszót!*

Megrendeléseiket az eddigi módon küldhetik el a gyorgy.koczor@lutheran.hu email címre, a **8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.** postacímre, vagy a **+36 20/824-3444** telefonszámon.

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség**

Számlaszám: **UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025**

Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**

Kérésre csekket küldünk!

A közlemény rovatba kérjük beírni a **megrendelő neve és címe** mellé: Adomány DH

(Egy újság egy évre szóló önköltségi ára **1800 Ft/példány**)

A legerősebb forrás a hála

Miklósné Jancsó Hanna a Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium magyar-könyvtár szakos tanára.

Kapuváron született, de Győrben élt családjával, ott érettségizett. A szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola magyar-könyvtár szakán végzett. A főiskolai évek alatt ment férjhez, gyermekeik már felnőttek: Dániel látványtervező művész, Ildikó gyógypedagógus, Réka cukrász, mindhárman Budapesten élnek.

Miklósné Jancsó Hanna az intézmény újraindulása, 1992 óta tagja a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ tantestületének.

Édesanyám, az akkori Evangélikus Általános Iskola igazgatója hívására érkeztem kisgyermekünk mellől „félállásban” iskolai könyvtárosi feladatok ellátására az intézmény újraindításának évében – akkor még egy állami iskola tanáraként. Egyre több feladatot kaptam, s harmadik gyermekünk óvodába lépésekor végleg lehorgonyoztam az „evangélikusban”. Hálás vagyok ezért a lehetőségért azóta is.

Hanna az elmúlt évtizedekben könyvtáros tanárként kezdett, majd tanított, osztályfőnök lett. Osztályfőnöki munkaközösség-vezető, s hat éven át országos osztályfőnöki tantárgygyakornok volt. Huszonegyedik éve folyamatosan osztályfőnök általános és gimnáziumi osztályokban, jelenleg a negyedik osztályát nevelem, tanítja.

– *Tanúja lehettem, hogyan bővül, formálódik, gyarapodik szellemiségében az iskola, mennyire elhivatott a tantestület. Tárgyi környezetünkre is a lendületes gazdagodás jellemző. Most, amikor az új épületgyűttes átvételének küszöbén állunk, a jól sáfárkodás a legfontosabb feladatunk; jól sáfárkodni külső és belső értékeinkkel. Megkaptuk a formát, a hatalmas, modern épületet, a benne élő értékeket lehet tovább gazdagítani. Mind ehhez pedig a legfontosabb erőforrásunk a hála kell legyen.*

Az iskola kis létszámú általános iskolai osztályokkal indult, majd a képzés egyre bővült, megfogalmazódott a gimnázium létrehozásának igénye. Évek során alakultak párhuzamos osztályok, a nyolc évfolyamos gimnáziumi osztály mellett a négyosztályos, természettudományos és általános tagozatú gimnáziumot is útnak indították. Az intézménynek ma 24 iskolai tanulócsoportha és 5 óvodai csoportja van; a diákok, óvodások létszáma közel 800, a tantestületé több mint 70.

– *Lelki és szellemi szabadságot élek meg intézményünkben. A törvényi szabályozást tiszteletben tartjuk, de az, hogy a hitünket megélhetjük, és annak mentén adhatunk példát a gyerekeknek a mindennapokban, nagy szabadságot jelent. Ez átszövi a mindennapjainkat. Sok diák fogékony minderre. Hitük ébresztését, megerősítését szolgáló lehetőségeket szorgalmazunk. Diákjaink segítségével például szerveztünk már Tamás-miséket.*

A tantestület tagjai az ökumené szellemében végzik munkájukat, hivatásukat, mondta Miklósné Jancsó Hanna. Közösségünknek megtartó az ereje; a pedagógusok tudják, hogy bármi probléma adódik, hittel megerősítve számíthatnak egymásra, nem maradnak egyedül a bajban.

– *Hálás vagyok. Azt érzem, hogy burokban dolgozhatunk. Az*

Insula Lutherana egy védett evangélikus sziget. Itt megerősödhet annyira a gyermek, hogy amikor kikerül ebből a védő közegből, megállja a helyét a felnőtt világban. Kivételezett, ideális a helyzetünk. Sok a gondos, odafigyelő család, szép számmal tartoznak közösségünkbe nagycsaládok, de itt is vannak problémás, szeretetre éhes, szeretetre vágyó gyerekek, s olyan nevelési problémák, melyekkel nap mint nap meg kell küzdenünk. Keresztény, konzervatív értékrendet vallunk, ezt kommunikáljuk; aki ezt vállalja, az jöjjön az iskolába. A kívülről érkező látogató megfogalmazza, hogy különös légkört érzékel iskolánkba lépve: a szeretet légkörét.

Az iskola vezetése a kezdetektől támogatja az újító törekvéseket, és azt, hogy a pedagógusok képezzék magukat, így sokan szereztek újabb diplomákat az elmúlt években, évtizedekben, jól képzett a tantestület.

Miklósné Jancsó Hanna érdeklődése szerteágazó. Az 1990-es években lakóhelyén amatőr színjátszó csoportot vezetett, közben alapfokú színjátszó rendezői képzést szerzett a Veszprémi Egyetemen. E végzettsége alapján ma a mindenkori ötödik évfolyam drámaoktatását végzi. Ennek az intézménynek a szervezésében tanult bátorító pedagógiát is. A fenntartó biztatására és támogatásával az ELTE-n magyar nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár és bölcsész diplomát szerzett, így jelenleg több tagozaton tanít magyar nyelvet és irodalmat. A SOTE-n mentálhigiénét és szervezettefejlesztést tanult. Szakemberként évek óta foglalkozik egyéni és csoportos gyászfeldolgozással. Ezzel a lehetőséggel élhetnek fiatalok, felnőttek, a gyülekezetből, a városból, a környező településekről egyaránt. Ez gyülekezeti munkatársi szolgálatának alapja is egyben.

Jancsó Hanna Szegeden konfirmálódott, keresztapja nagybátyja, Cserhádi Sándor professzor. Férje katolikus felekezeti, az ő hatására vált mélyen hívő emberré. Az evangélikus iskolában töltött évek megerősítették evangélikus gyülekezete iránti elköteleződését. Az ökumené embere, mondta, szívesen vesz részt a különböző felekezetek szertartásain. A gyülekezeti munkatársaképzőt komoly, határozott céllal végezte el, sokat jelent számára. Két éve a győri gyülekezet képviselőtestületi tagja. A munkája a hivatása, szereti a gyermekeket. A személyisége a munkaeszköze, sokat tesz azért, hogy egészségét – amennyire rajta múlik – őrizze. Rendszeresen úszik, tornázik, s ha az időjárás engedi, kerékpárral közlekedik. A munka mellett vajon mi fér még az életébe? Az iskola névadójának, Péterfy Sándornak az életét hosszú évek óta kutatja. A kiindulópont a győri evangélikus levéltár, a megyei könyvtár volt, majd nyaranta az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum gazdag Péterfy-anyagát igyekszik minél jobban megismerni. Emlékének ápolásába bekapcsolódik, rendszeresen tart róla előadásokat. Legutóbb mentálhigiénés képzése kapcsán foglalkozott Péterfy szociális intézkedéseivel, életének karitatív oldalával.

Oktatás, nevelés, kutatás, mozgás mellett korrektora lapunknak. Nagy megtiszteltetésként élte meg, hogy Itzés János püspök úr ajánlására felkérték a Dunántúli Harangszó korrektorának. Különösen izgalmasnak találja, hogy ilyen összefüggésben hamarabb jutnak el hozzá a hírek, információk. Úgy érzi, a folyóirat egyre gazdagabb, tartalmasabb, színvonalasabb, korrektorként egyértelműen tapasztalja a folyamatos fejlődést. Örömet jelent számára rálátni a régióban zajló eseményekre, s az elsők között tájékozódni a dunántúli evangélikus gyülekezetek életéről.

Balla Emőke

BESZÉLGETÉS DR. FABINY TAMÁS ELNÖK-PÜSPÖKKEL

Több mint 30 éve egy vidéki városba jártunk egy kis csoporttal Budapestről a helyi lelkésznek segíteni az ifjúsági munkában. Egy nyári zápor után öten-hatan préselődünk a szolgálati Trabantba. A lelkész vezetett. Egy nagy pocsolya volt az út közepén. „Kapaszkodjatok!” – mondta, és már hajtott is bele. Tette ezt azzal az ifjú lendülettel, amivel mindenki tette volna. A víz mélyebb volt, mint gondoltuk. A kocsi, a lendület miatt, átlendült rajta, de a túlparton lefulladt a felcsapódó víztől. Ijedt arccal szálltunk ki. Mi lesz a holnapi istentiszteletekkel?

A leállás Siófokon történt, a lelkész Fabiny Tamás, jelenlegi elnök-püspök volt. E történet alapján teszem fel kérdéseimet.

1. Milyen kötődése van Siófokon kívül a Dunántúlhoz?

Édesanyám a Kemenesalján, Csöngén született. Szüleim a gyenesi Kaperneumban ismerkedtek meg. Életem első hat évét a Dunántúlon töltöttem, édesapám ugyanis egy év pápai káplánkodás után tíz esztendőn keresztül a Veszprém megyei Csöglén volt lelkész. Nagyon sok szép élmény köt ehhez a kis faluhoz. A mai körülményekhez képest igen szerényen éltünk, de egy gyerek számára kalandnak számít, ha nincsen folyó víz a lakásban vagy éppen azt látja, hogy édesapja nyáron motortal, télen sítalpon megy a szórványba, hogy ott istentiszteleteket tartson. Gyermekbibliakörre édesanyámhoz jártam, sőt amikor óvodába kerültem, ő volt az óvónő – akkor még képesítés nélkül, hiszen pedagógusi diplomát később szerzett. 1964-ben költöztünk el Csögléről és csak jóval később, 1982-ben kerültem vissza a Dunántúlra, ahol Siófokon, Kötcsén, Balatonszárszón, Enyingen és egy igen nagy szórványterületen kezdtem meg segédlelkészi szolgálatomat.

2. Voltak-e, vannak-e az életében olyan akadályok, amelyekbe ilyen lendülettel hajtott bele, és amelyek mélyebbek voltak az előre láthatónál?

A trabantos történetre magam is jól emlékszem. Egyrészt azt jelzi, hogy nem igazán volt bennem veszélyérzet, másrészt azt, hogy igyekeztem mindent vidáman és lendületesen megoldani. A 80-as években szisztematikus egyházüldözés nemigen volt, de szolgálatom elején újra és újra megtapasztaltam, hogy a helyi tanácstól kezdve a Hazafias Népfronton keresztül az Állami Egyházügyi Hivatalig menően milyen sokan próbálták – gyakran kicsinyes módon – akadályozni a munkát. Ennek tudatában olykor kellett egy kis vagányság, bizony rá kellett lépni a gázra, és bele kellett hajtani az ismeretlen mélységű pocsolóba is. Öszintén szólva a későbbiekben sem volt rám jellemző,

hogy egy ilyen helyzetben úgymond kiszálltam volna a kocsiból, és előzetesen méricskéltem volna az adott pocsolya mélységét. Ebben mindig sokat segített a közösség ereje is, mint ahogy siófoki indulásom idején is az a tény, hogy az ifjúsági munkában jártas és az egyházi élet,

akár a lelkészi szolgálat iránt érdeklődő fiatalok, mint például Koczor György, Völgyessy-Szomor Fanni (akkor még Moni) vagy Fodor Viktor, gyakran lejötték hozzám.

3. Megválasztása után az evangélikus rádióműsorban hallhattuk, hogy mit tenne-mondana 10 év múlva. Ön inkább azt kérdezném, hogy melyek azok a tulajdonságai, érzései, amelyeket a 30 évvel ezelőtti életéből emelne vissza a mostaniba?

Milyen is voltam huszonévesen? Megvolt bennem az „ide nekem az oroszlánt is!” érzése. Nagyon remélem, hogy ez a lelkesedés és tenni akarás mára sem veszett ki belőlem. Siófoki szolgálatom idején még nem volt családom, és bár sok szolgálat várt rám, sok időm volt az ígértétekre készülni és általában elmélyedni, olvasni. A prédikációkra való készülést ma is nagyon komolyan veszem, a belső csendet is igyekszem megteremtteni, az igazán nyugodt olvasások azonban hiányoznak.

4. Milyen plusz feladatot jelent az elnök-püspökség? Befolyásolja-e az, hogy megbízatása most még csak az év végéig tart?

Az elnök-püspök *primus inter pares*, azaz első az egyenlők között. Az elmúlt 10–15 évben kialakult egy egészséges munkamegosztás a püspökök között, vagyis az egyházkerületi feladatok mellett mindenkinek van néhány szakterülethez kötődő országos megbízatása is. Ami új feladat, az a kormányzattal való kapcsolattartás. Itt sem maradok azonban egyedül, mellettem áll az országos

felügyelő, illetve a Püspöki Tanács. Jó tudnom, hogy mindenben számíthatok az Országos Iroda és igazgatójának segítségére is. Annak kifejezetten örülök, hogy mostani megbízatásom csak a ciklus végéig, 2018 őszéig tart, hiszen a novemberi zsinaton – reménység szerint – már az

ezen a területen is nyújtott teljesítményem alapján mérettetem meg.

5. A történet jól végződött. Negyedóra alatt lezáradt a motor és újra beindult. Másnap hajnalban indulhattunk Szárszóra, Kötcsére. Volt-e életében ilyen újraindulás, amiről beszámolhat nekünk?

Minden szolgálatváltás újraindulást jelentett. Ezekre általában nem könnyen szántam rá magam, hiszen az adott feladatkörben szinte mindig jól éreztem magam. Amikor négy év dunántúli szolgálat után segédlelkészként Kőbányára helyeztek, az izgalom mellett volt bennem egy kis csalódottság is, hogy nem folytathatom a megkezdett munkát. Utóbb viszont beláttam, hogy a váltásra szükség volt. A rendszerváltozás idején ugyanis kifejezetten izgalmas volt egy budapesti munkákerületben szolgálni. 13 év után innen is vívódások között mentem el, amikor a Teológiára hívtak főállásban tanítani. Aztán ezt a munkát is nagyon élveztem. Amikor előbb az akkor létrejött Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületbe, majd a Déli Egyházkerületbe hívtak némelyek püspöknek, jó lelkiismerettel tudtam nemet mondani mondván, hogy nekem a lelkész-képzésben van a helyem. Amikor azonban 2005-ben az északiak hívása ért el, akkor úgy éreztem, hogy az Úristennek ott van terve velem. Ezt az újakezdést sem bántam meg. Ismeretlen mélységű pocsoló, akadályok természetesen itt is vannak, de éppen ezért izgalmas ez az utazás is.

Koczor György

„NEM HALT MEG, CSAK ALSZIK”

„Itt van az ősz, itt van újra ...” kezdődik egy Petőfi-vers. Biztosan ismerős sokunknak. Nemrégiben kaptam egy őszi kerti bejáratot ábrázoló képet, ahol piros, aransárga, barnás levelek tarka szőnyege borított mindent. Sajnáljuk összegebrelyezni – írták melléje –, olyan gyönyörű belépő! Valóban! Ha lefelé nézünk, rácsodálkozhatunk. Én azonban emeleten lakom, s az innen látható nagy fáról igencsak elfogytak a levelek. Egy-egy ág végén már csak egy-kettő csüng alá. Az is meddig? Míg az első fagy, vagy egy erős szél végképpen le nem sodorja onnan. Ilyenkor sajnálom a lekopaszodott fákat. Dísztelenek, csupaszkok. Már nem adnak árnyékot, nem bújhatnak meg lombjaik közt kedves hangú madárkák. Olyan-ná váltak, mintha nem élnének, kiszáradtak volna. De majd tavasszal! – A most még alig észrevehető kis rügyek megduzzadnak, és levelek, virágok bomlanak ki belőlük. Remélem legalábbis, mert ez a természet rendje évről évre. Nem haltak meg, csak alusznak.

Gerzson története még érdekesebb! Ő egy sivatagi teknős. Akkora, mint egy süteményes tányér. Csendes, lassú jószág. Tavasztól őszig a balkonom alatti kis kertben éli szabadon. Apró, csórhöz hasonló szájával fűvet tépdre, vagy a számarra kitétt gyümölcsből csipked. Ha eleget evett, lassan végigcamog a fűvön, és az árnyliliomok nagy levelei alatt pihen, míg ezt is megunva újabb felfedező körútra nem indul. A kertből nem tud kimenni. A kerítés alja beton, de a nyitott folyosóajtón át besétál az előtérbe is. Bizony, vigyáznunk kell, hogy ki- és bejártunkban véletlenül rá ne lépünk, mert szinte beleolvad a kövezetbe szürkésárga páncéljával. Nagyon kíváncsi! Belebújik még a nyitva felejtett kerti földes zacskóba is. Kint is alszik. De minden nap előkerül valahonnan. Megmutatja magát, hogy itt van, mert hiszen hozzánk és a házhoz tartozik. A mostani, kellemes, meleg őszen senkinek sem jutott eszébe, hogy Gerzson téli szállását előkészítse (ez egy forgácsos teli ládikó az alagsorban), hiszen pompás, napsütötte idők jártak. Igaz, a körtefáról már elkezdett potyogni a körte, s az eddig zöld levelek szinte három nap alatt bíborszínűvé változtak. A fügebokor meg aransárgába öltözött át. A nyári virágok ágyását fel kellett számolni, sok elszáradt növényt, lenyírt fűvet össze kellett gereblyézni. Ekkor derült ki, hogy Gerzson nincs. Eltűnt! Megkezdődött a keresés: sarkok, virágládák, lépcsőfeljáró alatt összerakott tűzifa hasábok közt, sarokba támasztott kerti szerszámok mögött, folyosói szekrényke alján. Sehol nem volt! Fiam azonban nem adta fel! A kiszedett nyári virágok helyén cipős lábával óvatosan tapogatta a földet, míg egy helyen finom, laza, kicsi púpot nem érzett. Képzeljétek! Vagy jó három cm-es földréteg alatt Gerzsonra akadt! Nem mozgott. Nem dugta ki páncélja alól sem a fejét, sem lábait. Beásta, eltemette magát a földbe: téli álmora vackolódott. Persze, nem hagytuk ott! Belekerült a forgácsos dobozba és azzal a mosókonyhába.

Gondolatok arra: „honnan tudják” a fák, mikor kell letvetniük lombruhájukat, és mikor hajthatnak ki újból? Honnan tudják a mókus, süni, mezei egér, hogy téli ennivalót gyűjtögessenek? Mikor „csukják magukra az ajtót”? Honnan tudják a költöző madarak, mikor induljanak útra, és mikor

térjenek vissza? Hogyan találják rá az itt hagyott fészkelő helyükre? Isten teremtési rendjének engedelmeskednek. A viselkedésük üzen nekünk: nincs vége az életnek; eljön, megújul tavasszal a téli álmom után, mert Isten így akarja. S ha így akarja, akkor így is lesz!

Egy bibliai történet mindenkinek ismerős: Jairus leányának feltámasztása. A kislány édesapja kétségbeesetten megy Jézushoz: leánykája halálán van. Tegye rá kezét, hogy életben maradjon! Jézus el is indul, de útközben jön a megrendítő hír: a kislány meghalt. Ő ennyit mond az édesapának: „Ne félj, csak higgy!” Továbbmennek a házig, ahol már siratják a kis halottat. Itt mondja Jézus azt, ami a cikk címe is: „Nem halt meg, csak alszik.” Jézust kinevették! Hogyan lehetilyent mondani? Itt már mindennek vége! Itt nincs már felébredés! Ezt mi tudjuk jól! – Azaz csak azt hisszük, hogy jól tudjuk, mert Jézus így szólt: „Lányka, neked mondom, ébredj fel!” És ő erre azonnal felkelt. Hogyan történhetett ez? Úgy, hogy amit Ő mond, az úgy is lesz. Neki sem a koporsó, sem az urna nem akadály. Szava teremtő, életadó hatalom! Ő maga az ÉLET!

Jó, jó, mondanád, de mikor lesz az? – Mit gondolsz, a lombját vesztett fa tudja, mikor hajtszon ki újra? A vackában téli álmát alvó, éppen csak alig lélegző mormota tudja, mikor nyújtóztassa ki lábát és jöjjön elő a tavaszi nap fényére? A gólya, fecske, vadlúd honnan tudja, mikor keljen útra hazafelé? Mikor a teremtő Isten akarata indítja, akkor engedelmeskedik ennek. Ők ösztönösen, belső készítésre engednek a természet rendjének. Velünk másként van. Isten az emberrel szóba állt. Beszélt vele. Gondolj az Éden-kerti történetre: „...a jó és rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert ha eszel róla, meg kell halnod.” De az ember nem engedelmeskedett Istennek! A maga útján járt. Nem hallgatott később sem az Úr figyelmeztetésére és hívására. Ennek következménye a halál. Isten azonban nem fordult el tőlünk. Nem hagyott magunkra. Jézus azért jött, hogy a halál hatalmát megtörje. Jairus leányának történetéből tudhatjuk, hogy Ő hatalmasabb a halálnál. Jézusban maga az ÉLET jött közénk. Mikor fogjuk ezt mi is látni? Nem tudjuk, de ígérete így szól: „Eljön az óra, melyben mindazok, akik a sírban vannak, hallani fogják az Ő hangját, és kijönnek.” (Jn 5,28b)

„Ne félj, csak higgy!” Küldök még egy verset is, amiben szintén erről van szó!

Szemerei Gábor: TÚL-ÉL-Ő

Búsan /Araszolható /Hernyócska /Undorító.
„Bája” /Ellene ítélt /Bundája /Megvetést ér.
Láb most /Taposná csak őt! /Rút vágyon /Sajnálattal győz.
Falat /Kegyelem árja /Esélyt hagy /Megújulásra.
Rövid /Élete máris más, /Meggzövi /Saját sírját.
Csöppke /Báb csak koporsó -/Felröppen /A pillangó
Pondró /Lét feledve már /Hisz boldog /Lepkeként száll!

Asbóth Lászlóné

VÁLTOZÁSOK AZ ADÓ 1%-ÁNAK FELAJÁNLÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

Jelentős változás következett be az egyházak kedvezményezettként való megjelölésében. Ettől az évtől kezdődően, **ha valaki nyilatkozik bevett egyház javára, a nyilatkozata visszavonásig érvényes**, így ha egyszer ezt megtettük, a következő években nem kell külön nyilatkozatot beadnunk.

Az 1%-ról való rendelkezés során Önök az idei évtől kezdve **megadhatják nevüket és postai, illetve elektronikus levelezési címüket a kedvezményezettként feltüntetett egyházi szervezetnek is**, nemcsak a civil kedvezményezettnek. Ez a további kapcsolattartás miatt jelentős lesz egyházunk számára, így kérjük, hogy közöljék velünk ezeket az adatokat a bevallás során. Ez az adatszolgáltatás önkéntes, nem kötelező.

Az egyház számára való **rendelkezés abban az esetben is érvényes, ha családi vagy egyéb adókedvezmények miatt a személyi jövedelemadó nulla forint**, mert ebben az esetben az egyháznak még jár a rendelkezők száma után megállapított kiegészítő támogatás az államtól. Az összevont adóalap után befizetett személyi jövedelemadó további 1%-át változatlanul fel lehet ajánlani alapítványok részére, **kérjük ez esetben is támogassák az evangélikus egyházhoz, gyülekezetekhez és intézményekhez közeli alapítványokat!**

A rendelkezést az alábbi módokon tehetik meg: A legegyszerűbb nyilatkozni

az ügyfélkapun keresztül lehetséges elektronikus úton. Itt valóban csupán egy kattintás a nyilatkozat. A személyijövedelemadó-bevallás részeként 2018. május 22-éig bevallási tervezetük online jóváhagyása esetén lehetőségük van az szja 1+1 százalékáról rendelkezni.

A munkáltató útján való rendelkezéskor legkésőbb 2018. május 10-éig lezárt borítékban leadva is megtehetik a nyilatkozatot.

A bevallástól elkülönülten 2018. május 22-éig közvetlenül a NAV-hoz a 17EGYSZA jelű nyomtatványon (ügyfélkapun keresztül elektronikusan vagy postai úton, vagy a NAV ügyfélszolgálatán személyesen, lezárt, adóazono-

sító jellel ellátott borítékban is nyilatkozhatnak). A nyomtatvány letölthető a NAV weboldaláról.

Az egyházunk által kiadott szórólapot is elfogadják érvényes nyilatkozatként, ezt önállóan lezárt, adóazonosító jellel ellátott postai borítékban adhatjuk fel postán vagy a NAV ügyfélszolgálatán személyesen is átadhatjuk.

Akik már bevallották az adójukat, 2018. május 22-ig még mindig rendelkezhetnek a bevallásról!

Magyarországi Evangélikus Egyház, technikai szám: 0035

Köszönjük, hogy Ön is a Magyarországi Evangélikus Egyház és valamelyik alapítványa javára rendelkezik adója 1+1 százalékáról!

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó: Szemerei János püspök

Főszerkesztő: Kovács László

Telefon: +36 20/824-2869

Email: laszlo.kovacs@lutheran.hu

Szerkesztés, terjesztés: Koczor György

Telefon: +36 20/824-3444

Korrekktor: Miklósné Jancsó Hanna

A szerkesztőség címe: 9401 Sopron, Pf. 268

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Megrendelhető: E-mail: gyorgy.koczor@lutheran.hu

Postacím: 8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség

Számlaszám:

UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025

Külföldről: IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025

Készült az Asperján Nyomdában

Tördelés: RENZOL Dekor Reklámstúdió, Zalaszentgrót

A cikkek tartalmáért a szerző vállal felelősséget!

ISSN 1416-9770

A hátlapon a komáromi templom harangja látható.

